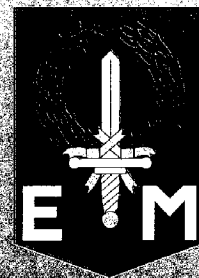

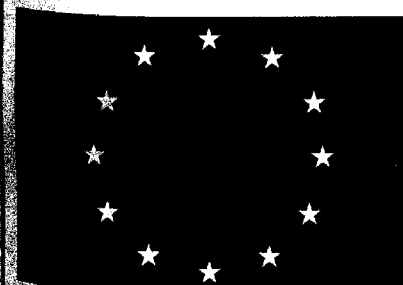
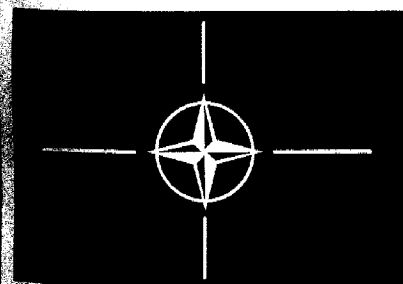
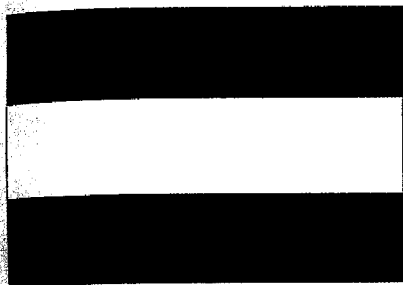
INFO-SCOOP

007533

INHOUDSOPGAVE

VAN DE REDACTIE	2
COLOFON	2
CREËERT HET WESTEN EEN NIEUW CYPRUS?	3
BOSNIË & HERZEGOVINA	3
EEN NIEUW CYPRUS	5
SLOVENIË	5
OOST-SLAVONIË	6
KROATIË	6
SERVIË	6
KOSOVO	8
ALBANIË	9
PIRAMIDE FONDSSEN	9
ALGEMEEN	12
LUCHTDREIGING ?? !!	15
INFO-SCOOP SPECIAL MIDDEN-OOSTEN	17
ALGEMEEN	17
EEN MIDDEN-OOSTEN SAMENVATTING	17
SITUATIE CONFLICT-GEBIED	19
SITUATIE OVERIGE REGIO'S	20
AANDACHTSPUNTEN	20
INFO-SCOOP SPECIAL NOORD-AFRIKA	22
SOEDAN, EEN WANKELEND ISLAMITISCH BOLWERK ?	
(DEEL 2)	22
RECENTE ONTWIKKELINGEN	22
VERWACHTING	26

De onrust in de wereld is niet meer weg te denken wat blijkt uit de ontwikkelingen in de afgelopen periode. Opnieuw komt Zaïre in beeld en ontstaan er rellen in Albanië. In deze Info-scoop van maart 1997 een vijftal artikelen met als onderwerpen : het overzicht Bosnië Herzegovina, Midden Oosten, de verwachtingen m.b.t. het Islamitische bolwerk, de ontwikkelingen in Albanië en tot slot een bijdrage over de luchtdreiging.

De smi Geusebroek geeft wederom en maandoverzicht Bosnië-Herzegovina weer met als inhoud nieuwe problemen in Mostar en opnieuw uitstel van de gemeenteraadsverkiezingen

De bijdrage van de elnt D.A. van Ameron betreft ditmaal een tweetal artikelen. Zijn eerste artikel is een vervolg op het artikel in de uitgave Info-Scoop van februari 1997 en omvat een samenvatting van de gebeurtenissen vanaf januari 1996 en weergeeft de verwachtingen m.b.t. het Islamitische Bolwerk in de naaste toekomst. Zijn tweede artikel betreft de gebruikelijke Midden-Oosten samenvatting waarin de problemen en onderhandelingen m.b.t. Oost-Jeruzalem bijzonder duidelijk in het oog springen. Albanië een wederom actief wordend probleemgebied. De smi Geusebroek tracht u in een kort overzicht het ontstaan en de ontwikkelingen van deze problemen duidelijk te maken in dit artikel. Mogelijk dat deze rellen en de onrust de bekende druppel kunnen zijn die ook in deze regio de emmer doen overlopen.

Tot slot een artikel in Coproductie door de kap v. Elk en de Aooi Breurkes, waarin zij verwoorden wat nu eigenlijk luchtdreiging is en welke aspecten bij zo'n dreiging boven de kim komen. Essentieel op dit gebied is het verkrijgen van de juiste informatie om met de eigen beschikbare middelen tegen een onzichtbaar doel tijdig en adequaat te kunnen optreden.

COLOFON

INFO-SCOOP Is een maandelijks uitgave van 101 MIPel

Adres: Simon Stevinkazerne, MPC 41 A, Postbus 9012, 6710 HC Ede

Telefoon: 0318-683055

Redactie: Maj H.J. Jacobs, Elnt P.W.T.S. Menting, Sgt1 A. Wever

INFO-SCOOP wordt verzonden aan die instanties welke functioneel belang hebben bij actuele informatie

De inhoud van de **INFO-SCOOP** is volledig samengesteld uit open bronnen. Overname uit deze publikatie is toegestaan mits de bron wordt vermeld.

CREËERT HET WESTEN EEN NIEUW CYPRUS?

Smi M.G. Geusebroek

Voor dit maandoverzicht is o.a. gebruik gemaakt van de volgende periodieken; Trouw, de Volkskrant, NRC Handelsblad, Algemeen Dagblad, de Gelderlander, Veluws Dagblad, de Telegraaf, The Times, The International Herald Tribune, Frankfurter Allgemeiner, le Monde, Time magazine en Jane's Intelligence Review.

BOSNIË & HERZEGOVINA

ALGEMEEN

Na nu bekend is geworden, hebben Amerikaanse IFOR-soldaten, in april 1996, zeven overlevenden in Srebrenica uitgeleverd aan de Servische autoriteiten. Volgens een in Luxemburg gevestigde organisatie "Vereniging voor bedreigde Volkeren" waren zeven Bosniërs geslaagd te ontkomen aan de vuurpelotons van de toenmalige Bosnische leiders Karadzic en Mladic. De zeven hielden zich negen maanden lang schuil in de bosgebieden rond de voormalige VN-zone. Toen ze in april 1996 op een Amerikaanse IFOR-eenheid stuitten, geloofden ze dat ze gered waren. Maar de mannen werden aan de Servische autoriteiten uitgeleverd, zo staat te lezen in een open brief aan de Amerikaanse minister van Buitenlandse Zaken Albright. De Servische autoriteiten hebben de zeven mannen laten mishandelen en folteren. Ook moesten de mannen elkaar beschuldigen en dienden ze voor een Servische rechtbank te verschijnen. In de open brief wordt Albright opgeroepen zich in te zetten om de zeven moslims vrij te krijgen.

De republiek Srpska en Joegoslavië hebben op 28 februari een verdrag gesloten over verregaande samenwerking. Het verdrag werd in Belgrado ondertekend in aanwezigheid van pre-

sident Milosevic, die zijn imago probeert op te poetsen door de banden met de volksgenoten in Bosnië weer aan te halen. Volgens het akkoord dat, door het multi-etnisch parlement van Bosnië, eerst nog geratificeerd moet worden, zullen de twee zijden één markt vormen en hun buitenlandse politiek "harmoniseren". Tevens staan ze niet toe dat vanaf hun grondgebied agressie tegen een ander wordt gepleegd.

De Berlijnse autoriteiten hebben aan de vooravond van wat een groot-scheepse terugkeer moet worden, twee moslim-vluchtelingen naar Sarajevo uitgewezen. Deze geste moet de terugkeer van 700.000 Bosnische vluchtelingen inluiden. De autoriteiten willen nog voor de zomer het aantal vluchtelingen terugbrengen naar 80.000. Maar het probleem waar Duitsland mee zit, is het feit dat bijna alle huizen en bezittingen van de in Duitsland aanwezige vluchtelingen momenteel in gebieden liggen die door Serviërs worden gedomineerd.

De Nederlandse minister van Defensie, Joris Voorhoeve heeft, na een bezoek te hebben gebracht aan de Nederlandse militairen, in de week van 3 maart, verklaard dat Nederland ook na medio 1998 een bijdrage behoort te leveren aan een internationale vredesmacht in Bosnië. Voorhoeve vindt het van levensbelang dat de stabiliteit in het gebied gewaarborgd blijft. De minister wil het kabinet voorstellen om na het verlopen van het SFOR-mandaat een substantiële Nederlandse bijdrage te leveren aan een "afschrikingsmacht", om de Serviërs, Kroaten en moslims in het gareel te houden. Maar recentelijk is de korte termijnpolitiek van het Westen verwoord door de Nederlandse generaal Pieter Huysman, hoofd Plannen van de NAVO, dat er na het aflopen van het SFOR-mandaat niet lan-

ger meer op Brussel gerekend hoeft te worden. Eind juli 1998 zal de NAVO definitief uit Bosnië vertrekken..

MOSTAR

In een reactie op de aanvallen op twee SFOR-tanks in Mostar is op 21 februari de steun van de snelle interventiemacht ingeroepen. Bij een nader onderzoek trof men echter niets aan. De eerste tank werd getroffen door een antitankraket en de tweede, binnen 24 uur, door een handgranaat. De beschoten Spaanse bemanning zegt het vuur niet te hebben geopend, omdat men het leven van onschuldigen niet in gevaar wilde brengen. NAVO secretaris-generaal Solana heeft de aanslagen sterk veroordeeld.

Een onafhankelijk onderzoeksteam, samengesteld door SFOR en de Verenigde Naties, heeft in een op 25 februari uitgebracht onderzoeksrapport laten weten dat zij de Bosnische Kroaten in Mostar verantwoordelijk houden voor de onregelmatigheden die hebben plaats gevonden op 10 februari jl.

Op die dag trok een groep moslims vanuit het oostelijk deel van de stad, naar het westelijk deel, wat door de Bosnische-Kroaten wordt beheerst, met het doel de islamitische Liskabegraafplaats te bezoeken. In het westelijk deel stuitten ze op een groep Bosnisch-Kroatische carnavalsvierders. Bij deze confrontatie werd één moslim doodgeschoten en vierendertig anderen liepen verwondingen op. Bosnisch-Kroatische politiemensen, deels in burger en deels in uniform, begonnen op de mensen in te slaan. Toen deze terug wilden keren werd er op hen geschoten.

Het rapport noemt het optreden van met name drie bij naam genoemde politiemensen "onnodig, excessief, buiten proportie en dodelijk". De Bosnisch-Kroatische autoriteiten weigeren de drie politiemensen uit te leveren totdat het onderzoek, wat zij zelf hebben opgestart, is afgerond maar heeft op 6 maart de politiecommissaris en de drie met onmiddellijke ingang geschorst. In contrast tot deze

gebeurtenis staat het feit dat de politie van een voorstadje van de in centraal Bosnië gelegen stad Zenica, een vermoedelijke moslimterrorist, uit Djibouti, heeft doodgeschoten. Bij deze schietpartij werden ook twee mannen gearresteerd.

De Bosnisch-Kroatische autoriteiten in Mostar staan erop toestemming te krijgen twee enorme grote gaten te mogen graven aan de rand van de oude confrontatielijn in het centrum van de stad. Volgens eigen zeggen voor de bouw van een theater en een rooms-katholieke kerk. De moslims aan de andere zijde zien dit als een poging bunkers te bouwen en dus een poging van de Bosnische-Kroaten het stuk niemandsland, dat tussen het oostelijk- en westelijk deel van de stad ligt, zich toe te eigenen

GEMEENTERAADS-VERKIEZINGEN

De gemeenteraadsverkiezingen in Bosnië zijn opnieuw uitgesteld. Ze moeten nu volgens plan op 13 en 14 september plaats vinden. De Deense minister van Buitenlandse Zaken, Niels Helveg Petersen maakte dit uitstel namens de OVSE bekend, Denemarken, momenteel voorzitter van de OVSE, is belast met de organisatie van de verkiezingen. De reden voor het uitstel is de grootscheepse manipulatie bij het registreren van de kiezers. Dit was al eerder de voornaamste aanleiding tot uitstel, eerst tot november 1996, vervolgens tot juli van dit jaar en nu dus tot september. Volgens het akkoord van Dayton was het de bedoeling dat de Bosniërs in hun oorspronkelijke woonplaats (voor 1991) zouden stemmen. Dit impliceert dat bijvoorbeeld nu in Servisch gebied lokaal meerderheden van moslims kunnen ontstaan. Veel Bosnische vluchtelingen blijken echter niet naar hun oorspronkelijke woonplaats terug te durven of te willen. Vandaar dat het bij de verkiezingen mogelijk zou moeten zijn om bij wijze van uitzondering in de huidige woonplaats te stemmen. Deze maatregel was aanleiding tot de manipulatie; kiezers werden geprest zich in

bepaalde dorpen of steden in te schrijven met het doel "etnische zuiveringen" die tijdens de oorlog hadden plaats gevonden te legaliseren. Het hoofd van de OVSE-missie, Robert Frowick, acht de voorwaarden voor eerlijke verkiezingen nog steeds niet aanwezig. Het ontbreekt aan fondsen en supervisors, maar vooral aan de noodzakelijke vrijheid van beweging waarvoor, volgens de OVSE, de actieve medewerking van SFOR-eenheden noodzakelijk is.

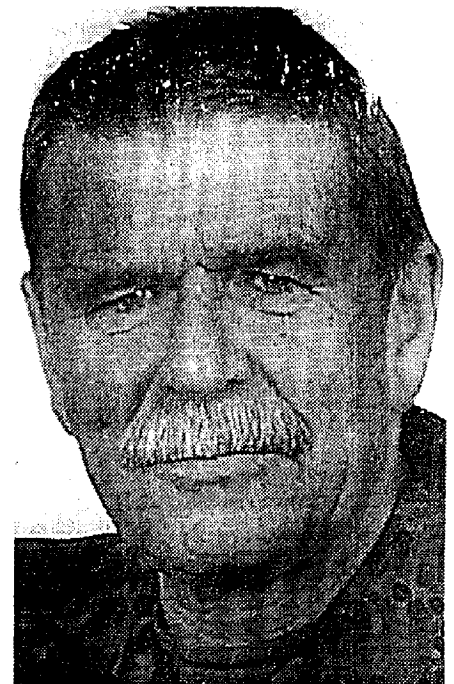
Voor alle duidelijkheid volgen hier nogmaals de vierkiezingsregels:

- vluchtelingen moeten zich persoonlijk laten registreren,
- alle stemgerechtigden dienen zich te laten inschrijven,
- zij dienen tevens aan te geven in welk stembureau zij willen gaan stemmen,
- elk stembureau krijgt een lijst met daarop alleen kiezers die daar geregistreerd staan,
- vluchtelingen kunnen stemmen in hun huidige verblijfplaatsen indien zij kunnen aantonen daar voor 31 juli 1996 te verblijven,
- DP's (displaced persons) die binnen Bosnië van woonplaats zijn veranderd, mogen gaan stemmen in hun huidige gemeente,
- vluchtelingen die buiten Bosnië wonen, mogen een aanvraag indienen om te stemmen in de plaats waar zij in de toekomst willen gaan wonen,
- indien vluchtelingen zich elders willen vestigen, dienen zij te bewijzen daar bezittingen te hebben of daar reeds te werken,
- indien het laatste niet het geval is dienen zij een uitnodigingsbrief van een familielid te hebben om daar te komen wonen,
- stemgerechtigden dienen in persoon te gaan stemmen.

Alhoewel de vredescoördinator, Carl Bildt, verheugt reageerde op het uitstel van de verkiezingen is er vanuit de hoek van de VS en de NAVO veel kritiek geleverd. De Amerikaanse minister van Defensie, William Cohen, was niet ingenomen met het uitstel. Hij bestempelde de beslissing

van de OVSE als "teleurstellend" en sprak van een nieuw teken dat burger instanties in Bosnië falen in hun taak, het land te normaliseren. De NAVO liet weten dat uitstel van de verkiezingen ook uitstel van de geleidelijke terugtrekking van de SFOR-troepenmacht zal inhouden. SFOR moet op volle sterkte blijven zolang de gemeenteraadsverkiezingen niet zijn gehouden.

SFOR

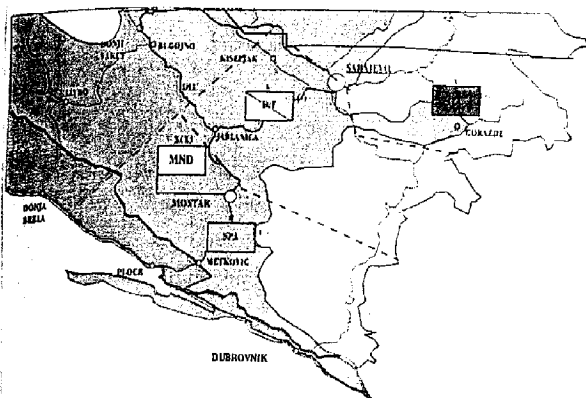
Werner WIDDER

Foto Imagedata

Frankfurter Allgemeine Zeitung
3 maart 1997

In april van dit jaar zal de Duitse brigadegeneraal Widder als chef-staf van SFOR in Sarajevo worden geïnstalleerd. De Duitsers hebben deze hoge post afgedwongen door ongeveer drieduizend man bij te dragen aan de SFOR-troepenmacht. De Duitsers zijn ontplooid in MND ZO. Zij opereren samen met de Fransen in centrum van de sector waarin in het zuiden de Spanjaarden en het noorden de Italianen hun werk verrichten.

INTERNATIONAAL TRIBUNAAL
Het Joegoslavië tribunaal heeft de minister van Defensie van Bosnië, Ante Javelic, gesommeerd alle relevante stukken in het proces tegen de Bosnisch-Kroatische generaal Blaskic

corridor bij Brcko met het besluit voorlopig niets te veranderen. Deze maand was het de beurt aan de Bosnische gemeenteraadsverkiezingen, die voor de derde keer uitgesteld werden. Eerst moesten de vluchtelingen (moslims) terug kunnen keren naar Bosnië. Maar hoe? In februari werd in

Een Duitse diplomaat vertolkt de gevoelens van internationale bemiddelaars als volgt; volgens hem gelooft niemand nog in de legitimiteit van Bosnië zolang extremisten, nationalisten en oorlogsprofiteurs de dienst blijven uitmaken. Om de rust te bewaren houdt het Westen het fantoomstaatje van de Bosnische Serviërs in stand. En, onbedoeld, de noodzaak van een vredesmacht. Bij het vertrek van SFOR is de kans groot dat de moslims met geweld zullen bewerkstelligen wat de internationale gemeenschap niet heeft durven afdwingen.

ter beschikking te stellen. Als hij niet voor de juiste papieren zorgt, zal Javelic terecht moeten staan wegens het tegenwerken van het tribunaal. De stukken liggen opgeslagen in het ministerie van Defensie van de voormalige Bosnisch-Kroatische republiek Herceg-Bosna. Blaskic is aangeklaagd voor oorlogsmisdaden, begaan in 1993. Hij zou leiding hebben gegeven aan etnische zuiveringen onder de moslimbevolking in de Lasvallei in centraal-Bosnië. Blaskic heeft huisarrest op zijn verblijfplaats in Den Haag en ontkent alle beschuldigingen.

gemaakt wat er gebeurt als men op "verkeerd" grondgebied komt.

Het Dayton-akkoord deelde Bosnië op, maar beloofde tevens de politieke en militaire resultaten van de oorlog ongedaan te maken. Dat was een essentiële voorwaarde voor de moslims. Het militaire deel was geen probleem maar het tweede deel, de politieke problemen, wel. Nog geen vluchteling is teruggekeerd in een gebied

De echte discussie in westerse kringen gaat dan ook niet meer over vrede, maar over de vraag hoe lang de vredesmacht moet blijven. De meningen van minister Voorhoeve en de minister van Defensie van Amerika Cohen lopen sterk uiteen als het gaat om de vertrekdatum van

Op maandag 10 maart is het Celebici-proces (in media ongelukkig omschreven als de moslimzaak), waarin drie moslims (Zejnil Delalic, Hazim Delic en Esad Landzo) en een Kroaat (Zdravko Mucuc) terecht staan, begonnen. De vier worden verantwoordelijk gehouden voor het vermoorden, martelen, mishandelen en verkrachten van Bosnische-Serviërs die van mei tot december 1992 gevangen zaten in Celebici, (Konjic) ongeveer vijftig kilometer ten zuidwesten van Sarajevo. Bij één van hun daden zouden Delic en Landzo een wapenschildje van de SDA in het voorhoofd van het slachtoffer hebben gespijkerd. Als gevolg hiervan is het slachtoffer overleden.

IHT 11 maart 1997

EEN NIEUW CYPRUS

Telkens als het Westen een beslissing moet nemen over de toekomst van Bosnië is de uitkomst hetzelfde: uitsstel. Vorige maand eindigde de langdurige arbitrage over de omstrede

waaruit zijn bevolkingsgroep tijdens de oorlog is verdreven. Weliswaar wordt er door een driekoppige presidium officieel samengewerkt, maar de partijen kunnen het nergens oever eens worden, waardoor zelfs de gastoevoer naar Sarajevo in gevaar is gekomen. Het driemanschap heeft inmiddels twee kantoren; één in Sarajevo voor de Kroaat Zubak en de moslim Izetbegovic en één in Pale waar de Serviër Krajisnik zetelt. Bijna net als in de oorlog. Daarnaast steekt het de mede presidenten van Krajisnik dat de Bosnische-Serviërs een verregaand samenwerkingsverband hebben gesloten met de Serviërs van Milosevic, zonder daar de anderen van op de hoogte te stellen.

De spanningen zijn de afgelopen week in heel Bosnië weer verder toegelopen.

SFOR half juli 1998.

Hoe de discussie ook afloopt, bij handhaving van het huidige beleid zal tot in de lengte van dagen een internationale troepenmacht nodig zijn om een terugkeer naar geweld te voorkomen. Door de westerse keuze van pappen en nathouden is in Bosnië een nieuw Cyprus aan het ontstaan.

SLOVENIË

De sinds drie maanden (18 februari) demissionaire premier van Slovenië, Janez Drnovsek, heeft een nieuwe regering gevormd. De premier is erin geslaagd de gezamenlijke oppositie te splijten en een coalitie te vormen met de oppositionele volkspartij. De bejaardenpartij, DeSUS, neemt ook deel aan de coalitie.

OOST-SLAVONIË

Over ruim een maand, op 13 april, worden in Kroatië gemeenteraadsverkiezingen gehouden, ook in het laatste stukje Kroatisch grondgebied dat nog wordt bezet door Serviërs, Oost Slavonië. De nadering van die verkiezingen zorgen voor spanningen. Volgens het in 1995, in Erdut afgesloten verdrag, moet het Kroatisch gezag in Oost-Slavonië uiterlijk begin volgend jaar zijn hersteld. Tot die tijd maakt een overgangsbestuur van de VN, UNTAES, onder leiding van Jacques Klein er de dienst uit. UNTAES heeft in die anderhalf jaar veel voor elkaar gekregen: het gebied is gedemilitariseerd, de eerste fase van de mijnopruijing is voltooid, de snelweg van Zagreb naar Belgrado is heropend, er is een gemeenschappelijke politie, er zijn weer telefoon- en postverbindingen met Kroatië en Servië, wie inmiddels Kroatische papieren heeft, krijgt pensioen.

Nog belangrijker is dat per eind februari 66.726 Serviërs in Oost-Slavonië, Kroatische identiteitspapieren (domovnica) hebben gekregen. Dat document stelt hen in staat om te stemmen, maar ook om een huis te kopen en pensioenen te ontvangen. Zowel Serviërs die al voor 1991 in het gebied woonden als Serviërs die zich na 1991 in het gebied hebben gevestigd, hebben van die mogelijkheid gebruik gemaakt. Dat de Serviërs ermee instemmen weer als Kroatisch staatsburger door het leven te gaan, is gezien de wederzijdse verbittering door de oorlog een succes, al zal voor de meeste, niet de liefde voor Kroatië maar het besef geen keuze te hebben, de doorslag hebben gegeven bij het accepteren van de Kroatische papieren.

Het totaal aantal Serviërs in het gebied wordt geschat op 88.000. Maar de Serviërs zijn bang na de machtsovername en de aftocht van UNTAES alsnog het slachtoffer te worden van Kroatische wraakacties. De ervaringen die de Serviërs met de UNPA's (voormalig door de VN beschermde gebieden in Kroatië in de periode

1992-september 1995) hebben opgedaan, versterken dit gevoel alleen maar. Veel Serviërs zouden daarom liever naar Servië willen terugkeren. President Milosevic heeft reeds laten weten dat zij zich beter kunnen schikken in het herstel van het Kroatisch gezag. (reden waarom hij door de nationalistische Serviërs wordt beschouwd als een verrader van de Servische zaak). De angst van de Serviërs in Oost Slavonië is aangewakkerd door het voornemen van de Kroatische regering om het gebied in twee administratieve regio's op te delen. De Serviërs zouden in beide delen in de minderheid geraken.

Van hun kant eisen de Serviërs een vorm van territoriale autonomie, waarvan de Kroatische regering niets wil weten. De onenigheid is inmiddels zo hoog opgelopen dat de Serviërs zich begin februari hebben teruggetrokken uit de organen die de vreedzame herintegratie van Oost-Slavonië in Kroatië moesten begeleiden.

Ze eisen uitstel van de verkiezingen van 13 april. Bovendien willen ze zelf op 6 april een referendum over de geëiste territoriale autonomie op touw zetten, maar daar willen de Kroaten vanzelfsprekend niets van weten. Het probleem mag niet te hoog oplopen, want Milosevic wil aan zijn grens met Kroatië geen ellende en in de komende tijd zal moeten blijken of hij nog zoveel gezag heeft dat hij het een en ander in goede banen zal kunnen te leiden

KROATIË

De regeringspartij van Kroatië, de HDZ, heeft Franjo Tudjman weer als presidentskandidaat genomineerd voor de aankomende verkiezingen. Wanneer deze gehouden moeten worden is nog niet bekend. De 75-jarige Tudjman leidt volgens Amerikaanse bronnen aan een terminale vorm van maagkanker. Zelf ontkent hij dit en zegt zich goed genoeg te voelen voor een volgende ambtstermijn.

De politie van Split heeft één van de maffiabazen van Mostar gearresteerd.

De man Mladen Naletilic, alias Tuta, staat bekend als de "peetvader van Mostar". Door het toenmalige EU-bestuur is hij met vijf andere maffiachefs verantwoordelijk gehouden voor de etnische spanningen in de stad en de blijvende verdeling van Mostar. De maffiabazen zijn machtiger dan het Bosnisch-Kroatische gezag en maken in wezen de dienst uit in de stad. Volgens Michael Steiner, plaatsvervanger van de vredescoördinator Carl Bildt, zijn er nu twintig maffiosi uit Mostar aangehouden.

De secretaris-generaal van de Verenigde Naties, Kofi Annan, heeft Kroatië opnieuw berispt wegens de behandeling van de Serviërs in dat land. In een mensenrechtenrapport zegt Annan dat de Kroaten weinig voortgang hebben geboekt in de behandeling van nationale minderheden sinds ze drie maanden geleden in een soortgelijk rapport tot de orde werden geroepen. Met name de verklaringen van Tudjman over de Serviërs in zijn land, zo schrijft Annan, wekken twijfels aan eerlijkheid van de regering in haar uitlatingen over de Serviërs. Slechts een handjevol vluchtelingen is naar hun voormalige woonplaats in de Krajina teruggekeerd. De weinige Serviërs die zijn achtergebleven klagen over diverse vormen van terreur. Volgens Annan zijn zij het slachtoffer van vele vormen van criminaliteit waarvan ze in voortdurende staat van angst leven.

SERVIË

De rode ster van Belgrado straalt niet meer. Op 18 februari heeft de oppositiecoalitie (Zajedno) een akkoord bereikt, waarbij één van haar leiders Zoran Djindjic de eerste niet communistische burgemeester sinds 52 jaar van de Servische hoofdstad Belgrado is geworden. De gemeenteraad van Belgrado, waarin Zajedno na de verkiezingen van november 1996, 69 van de in totaal 110 zetels heeft veroverd, is op 21 februari geïnstalleerd. Daarmee is een ophanden zijnde ruzie binnen Zajedno bezworen. Nu, na meer dan tachtig dagen van demon-

streren, alsnog de verkiezingsuitslag is erkend, lijken de verschillende oppositiepartijen eerder onderlinge afspraken te bagatelliseren. De partijgenoten van mede oppositieleider Vuk Draskovic hadden zich boos gemaakt over de bewering van de partij van Djindjic. Die verklaarden dat Zajedno geen betere kandidaat voor het burgemeesterschap in huis heeft dan Djindjic.

De ruzie tussen Draskovic en Djindjic werd in de week van 21 februari bijgelegd.

De eensgezindheid van Zajedno is cruciaal als zij Milosevic willen verslaan, tijdens de komende verkiezingen, in november. Totdat de drie oppositiepartijen in Zajedno samengingen waren ze te zwak en te verdeeld. Zij waren geen partij voor Milosevic, nu is dat anders.

Na de installatie zijn 150 duizend mensen de straat op gegaan om feest te vieren.

Daarbij werden twee alpinisten aangemoedigd die de koperen communistische ster van het stadhuis haalden. Deze ster symboliseert de volksstrijd tegen het kwaad van fascisme en bezetting tijdens de tweede wereldoorlog.

Niet alleen Zajedno voert oppositie maar ook de trouwste bondgenoot van Servië, Montenegro, dat samen met Servië de republiek (klein) Joegoslavië vormt, laat bij monde van haar president premier Djukanovic weten, dat Milosevic uit het politieke leven moet verdwijnen, "omdat hij de uitdagingen van de moderne wereld niet aankan". De verhoudingen tussen de twee deelrepublieken zijn verslechterd nadat Milosevic de gemeenteraadsverkiezingen ongeldig verklaarde. Met het oog op de aankomende verkiezingen kan Milosevic zich geen ruzie met Montenegro veroorloven. Hij moet na twee ambtstermijnen het politieke toneel in Servië verlaten en wil dus meedingen naar het presidentschap van Joegoslavië. De broodnodige steun die hij daarbij van Montenegro nodig heeft, zal hij niet gaan krijgen. Overigens ziet de partij van Milosevic, de SPS, Milosevic nog

steeds als hun presidentskandidaat. Men is op de hoogte dat een derde termijn tegen de grondwet indruist, maar zo laat de partij weten, aangezien zijn eerste ambtstermijn slechts twee jaar heeft geduurd in plaats van de gebruikelijke vier jaar, is het niet uitgesloten dat Milosevic nog een paar jaar verder kan regeren

Ook de Servisch-Orthodoxe kerk zegt zich vergist te hebben in Milosevic. Na maanden van stilzwijgen koos de patriarch Pavle tijdens het orthodoxe kerstfeest in januari eindelijk partij voor de studenten.

Maar de orthodoxe kerk is vooral teleurgesteld in de politiek van Milosevic. Het wordt hem vooral kwalijk genomen dat hij de Serviërs in Bosnië heeft verraden. Vertegenwoordigers van de kerk verklaren dat zij geen afstand willen nemen van de door het VN-tribunaal aangeklaagde leiders Mladic en Karadzic want "zij vertegenwoordigden de wil van het volk". Onder leiding van Karadzic keerde de kerk weer terug in het openbare leven.

De studenten zijn na de erkenning van de verkiezingen gaan protesteren om een tweede eis kracht bij te zetten. De inzet was aanvankelijk de erkenning van de verkiezingsuitslag maar vanaf het begin hebben zij ook het ontslag van de rector van de universiteit van Belgrado geëist. Zij protesteren nu meer dan honderd dagen en zijn op zeven maart naar college gegaan, alleen maar om rector Dragutin Velickovic, een goede vriend van Milosevic, de gelegenheid te geven zijn ontslag in te dienen. De zondag daarvoor schaalden zevenentwintig van dertig faculteitshoofden van de universiteit en de directeuren van alle acht universiteitsinstituten zich achter de eisen van de demonstrerende studenten. Zij kozen een nieuwe rector en verklaarden het rectoraat van Velikovic illegaal. Op 8 maart heeft de rector eieren voor zijn geld gekozen en zijn aftreden aangekondigd. Als voorwaarde stelde hij dat de studenten weer de collegebanken in moesten. Daarmee gaf hij na drieënhalve maand toe aan de druk van

de Belgradose studenten. Dit aftreden betekent een nieuwe concessie van de Servische president Milosevic aan zijn tegenstanders. Tienduizenden studenten vierden het aftreden bij het kantoor van Milosevic met de kreet "Slobo, jij bent de volgende".

Met de erkenning van de verkiezingsuitslag en het aftreden van de rector van de universiteit van Belgrado is er nog geen einde gekomen aan de protesten. De studenten zijn verdeeld over de voorwaarde weer te moeten studeren en willen samen met Zajedno de derde en misschien laatste eis afdwingen, algehele persvrijheid. Zajedno heeft op 10 maart, na een pauze van twee weken, weer een demonstratie georganiseerd en de Servische regering tot 20 maart de tijd gegeven om een dialoog op gang te brengen. Daarbij zouden beslissingen over een nieuwe kieswet, het herstel van de persvrijheid en een wet over de financiering van de politieke partijen moeten worden genomen. Als deze dialoog niet plaats vindt zal Zajedno haar dagelijkse demonstraties hervatten.

Op 11 maart heeft de regering het ontwerp voor een nieuwe mediawet gepresenteerd, die volgens de oppositie, zoals beloofd, de persvrijheid moet vergroten. Maar het tegendeel is waar, de onafhankelijke media wordt nog verder aan banden gelegd. Volgens het wetsontwerp mag slechts twintig procent van alle dagbladen zich in handen van particulieren bevinden. Bovendien mag het aantal Serviërs dat onafhankelijke radio- en televisiezenders kan ontvangen niet groter zijn dan een kwart van het totaal aantal inwoners. Een woordvoerder van de oppositie heeft het wetsontwerp veroordeeld.

In Belgrado vinden regelmatig liquidaties plaats. Zij worden in verband gebracht met de tanende macht van Milosevic en de erkenning van de verkiezingsoverwinning in de Servische hoofdstad en andere belangrijke steden. De oppositie krijgt hiermee toegang en inzage tot veel belastend en

gevoelig materiaal dat tot op heden onder controle van het regime was. Zelfs Rade "Centa" Caldovic, de beste vriend van Arkan, leider van de geveesde Servische militie Arkan-tijgers tijdens de oorlog in Bosnië, werd samen met zijn vriendin voor de literatuur-club in Belgrado doodgeschoten. Omdat zij oppermachtig waren in de onderwereld is het welhaast overduidelijk dat de staatsveiligheidsdienst, lees de top van de staat,

achter deze liquidaties zit.

KOSOVO

De spanningen in Kosovo lopen op. Een delegatie van het Europees parlement, dat een bezoek heeft gebracht aan Kosovo heeft de Servische politie beschuldigd van het doodmartelen van een Albanees in gevangenschap. Het lichaam vertoonde onnatuurlijke verwondingen. De politie had de familie laten weten dat hij zelfmoord zou hebben gepleegd door middel van

verhanging. Volgens de Albanese meerderheid is het slachtoffer al de zesde dit jaar, die op een dergelijke manier is omgekomen. De 30-jarige Besnik Restelica werd samen met veel andere Albanezen opgepakt op verdenking van "terroristische activiteiten". De golf van arrestaties heeft te maken met aanslagen, die zijn gepleegd door een organisatie die zich het Bevrijdingsleger van Kosovo noemt.

ALBANIË

Smi M.G. Geusebroek

Voor dit maandoverzicht is o.a. gebruik gemaakt van de volgende periodieken; Trouw, de Volkskrant, NRC Handelsblad, Algemeen Dagblad, de Gelderlander, Veluws Dagblad, de Telegraaf, The Times, The International Herald Tribune, Frankfurter Allgemeiner, le Monde, Time magazine en Jane's Intelligence Review.

PIRAMIDE FONDSSEN

In een poging om zijn dagelijkse afnemende internationale reputatie nog enigszins te redden, deed de president van Albanië, Berisha, eind februari toezeggingen die een totale compensatie van de verliezen, van de deelnemers aan de piramidespelen, behelsde. Later zwakte hij dit af tot het creëren van extra banen en speciale kredieten voor kleine bedrijven. In de stad Lushnjë beloofde hij de bevolking twee jaar vrijstelling van belasting. Vlorë en Elbasan beloofde hij de status van "vrijhavens" te verlenen. Maar er was geen Albanees die van deze toezeggingen onder de indruk raakte. Ook de toezegging van de democratische partij, de 50 duizend dollar, die het uit de piramidespelen heeft verworven, terug te geven aan de spaarders, bood geen uitkomst.

Omdat de situatie snel verslechtert en bij het verschijnen van dit schrijven de actualiteit de tekst achterhaalt, volgt hier een overzicht wat er sinds 28 februari van dit jaar is gebeurd;

28 februari

In de havenstad Vlorë, in het zuiden van Albanië, slaat de vlam in de pan als het gerucht de ronde doet dat de geheime politie, de ShIK, een einde wil maken aan een hongerstaking van 42 studenten die sinds 20 februari protesteren tegen het schandaal van de piramidefondsen. Bij deze geweld-

dadigheden vallen negen (zes ShIK-leden en drie burgers) doden.

onafhankelijke dagblad van Albanië, de *Koha Jone* (onze tijd).

MEMALIAJ - In Memaliaj, een van de steden in Zuid-Albanië die door tegenstanders van Berisha wordt beheerst, krijgt een agent van de Albanese geheime politie een kalasjnikov tegen het hoofd gezet. De man kwam pas vrij nadat hij onder dwang "Weg met Berisha" had geroepen.

NRC

1 maart

Na ettelijke malen de straat op te zijn gegaan, worden de demonstraties grimmiger. In Tirana (de hoofdstad van Albanië) raakte een menigte van zo'n 60 duizend betogers slaags met de politie. De betogers waren, in eerste instantie de straat opgegaan, om te rouwen om drie medestanders die volgens de demonstranten, door politiemensen in burger, waren doodgeschoten. 's Avonds slaat de onrust over naar de steden Sarandë en Himara in het zuiden. Hier worden gebouwen in brand gestoken waaronder het politiebureau, de rechtbank en een kantoor van de geheime dienst. Wapens op het politiebureau worden buitgemaakt. Politiemensen slaan op de vlucht.

De regering treedt af. Er wordt door twintig gemaskerde mannen brand gestoken in het bureau van het enige

2 maart

In de steden Fier en Levan, in de buurt van de zuidelijke plaats Vlorë, hebben groepen betogers wapendepots, zonder noemenswaardige tegenstand van militairen, geplunderd. In Himare (nabij Vlorë) steken betogers het gemeentehuis en het hoofdbureau van politie in brand. De stad Tepelene zou door de politie verlaten zijn.

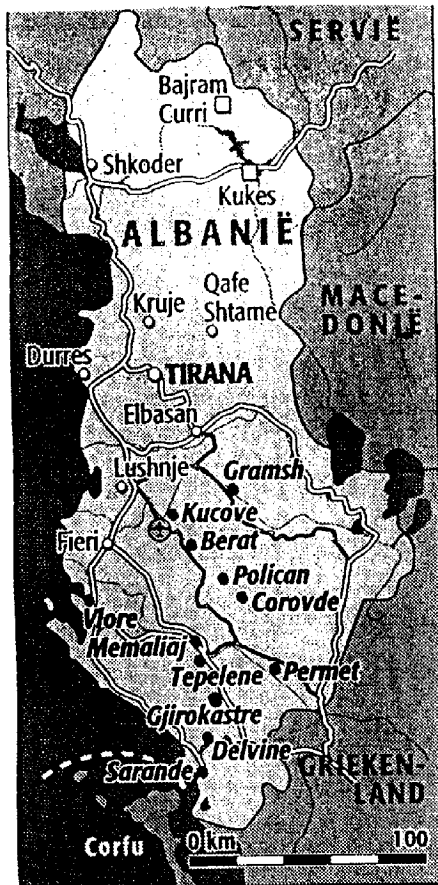
Premier Aleksander Meksi verklaart dat de situatie in Albanië gevaarlijker is dan ooit.

De villa van president Berisha, bij Vlorë, is het doelwit van plundersaars. Schilderijen en meubels worden gestolen, vervolgens wordt de villa in brand gestoken.

Het Albanese parlement roept de noodtoestand uit en kondigt een nachtelijk uitgaansverbod af. Neritan Ceka, leider van democratische oppositiealliantie zegt dat er een burger-

oorlog uit zal breken als Berisha niet verder tegemoet komt aan de oppositie.

Die eis is dat Berisha zich terugtrekt als presidentskandidaat. De betogers dreigen naar Tirana te zullen opmarcheren, om hun eis kracht bij te zetten.

120397 © de Volkskrant

3 maart

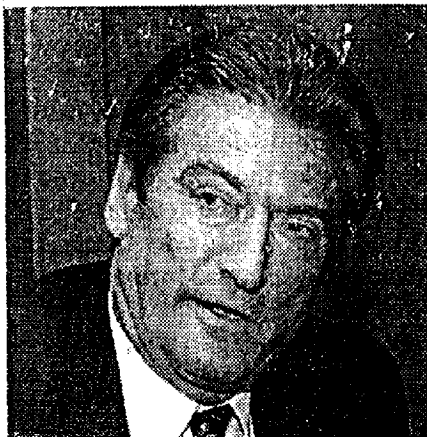
Terwijl het zuiden in de greep van chaos en anarchie is, wordt president Sali Berisha voor een nieuwe ambtsperiode van vijf jaar herkozen met 113 stemmen voor één tegen en vier onthoudingen. Het leger wordt gemachtigd zonder waarschuwing op iedereen te schieten die een wapen draagt. De Italiaanse luchtmacht evacueert met 2 Chinook helikopters, beschermt door twee gevechtshelikopters, 35 buitenlanders vanuit de stad Vlorë. Op de marinebasis van Sarandë hebben opstandige Albanezen, buiten wapens, ook een kleine torpedoboot met enkele kanonnen aan boord, buitgemaakt.

4 maart

Berisha stuurt troepen met tanks naar het opstandige zuiden. Het bewind

heeft toegegeven delen van het zuiden niet meer in de hand te hebben. De regering belemmert inmiddels de binnen- en buitenlandse media in Albanië hun werk te doen. In Vlorë zijn vier mensen doodgeschoten toen ze geen gevolg gaven aan het bevel de wapens in te leveren. Berisha belooft, na te zijn herverkozen de democratie, de vrijheid en de rechten van de mens te zullen ontwikkelen. Defensie en pers worden aan censuur onderworpen. Een Albanese MIG landt in Italië waar de bemanning zich overgeeft en om politiek asiel zoekt.

Sali Berisha

AD

5 maart

Griekenland stuurt meer politie naar de grens met Albanië. Tegelijkertijd neemt de Griekse premier Simitis contact op met zijn Albanese ambtsgeenoot over de verdachtmaking door het Albanese leger van de ongeveer 400 duizend gatarbeiders in Griekenland. Zij worden de zondebok genoemd van de opstand in Albanië. Regeringstroepen in Albanië raken rond de zuidelijk steden Vlorë en Sarandë slaags met gewapende opstandelingen. Plaatselijke politici nemen het gezag van de zittende burgemeester over.

6 maart

Het leger heeft alle invalswegen van en naar de zuidelijk gelegen steden Vlorë en Sarandë afgesloten. De opstandelingen maken zich op voor een bestorming.

Berisha geeft toe aan de eis van de oppositie om de noodtoestand aan te

passen. Het leger ziet 48 uur af van elk geweld tegen de opstandelingen in het zuiden. Juist aan de vooravond van het bezoek van minister van Buitlandse Zaken en tevens voorzitter van de Europese Unie, Van Mierlo. In telefoongesprekken tussen Van Mierlo en de Griekse premier Simitis, zou Berisha beloofd hebben binnen 45 dagen vervroegde parlementsverkiezingen te zullen uitschrijven. Vier officieren zijn gearresteerd omdat ze zich niet verzet zouden hebben tegen opstandelingen die wapendepots leeghaalden.

7 maart

Van Mierlo, die als voorzitter van de Europese Unie in de Albanese crisis opereert, is van Athene naar Tirana gevlogen. Woordvoerders van de oppositie spreken tegen dat Berisha hen vervroegde verkiezingen zou hebben voorgesteld. Rebellen maken tanks buit en het leger weigert op eigen mensen te schieten. Minister Van Mierlo roept Berisha op om een politieke i.p.v. een militaire oplossing te zoeken. Het antwoord van Berisha is dat hij erover na zal denken. Vlorë, Sarandië en Fier zijn in handen van de opstandelingen. Albanese vluchtelingen, vluchtend voor het geweld, komen aan in Italië en Griekenland.

8 maart

Berisha geeft te kennen aan René van de Linden, aanvoerder van de missie van de Raad voor Europa, die mee reist in de kielzog van minister Van Mierlo naar Albanië, dat nieuwe verkiezingen op korte termijn uitgesloten zijn. Opstandelingen maken bekend niet van plan te zijn hun wapens in te leveren. Het onophoudelijk en doelloos in de lucht schieten door mensen die wapens in handen hebben gekregen, neemt iets af. In Vlorë wordt Berisha uitgemaakt voor dief, psychopaat, de nieuwe Mussolini en, de ultieme belediging, hij is geen Albanese maar een Serviër.

9 maart

Onder grote internationale druk komen Berisha en de oppositie overeen dat er binnen twee maanden verkie-

zingen gehouden zullen worden. Tot die tijd wordt er een regering gevormd met daarin alle politieke partijen, die voor een nationale verzoening moeten zorgen. Het akkoord voorziet verder in amnestie voor alle burgers die betrokken zouden zijn bij de opstand in het zuiden. Alle wapens die ze buit hebben gemaakt dienen ze binnen een week in te leveren. De socialistische partij, die sinds de vorige verkiezingen het parlement boycot, wordt weer uitgenodigd deel te nemen aan de werkzaamheden van het parlement. In Tirana groeit de overtuiging dat de overeenkomst te laat komt. In plaats van de wapens in te leveren plundert een woedende menigte de legerdepots van Gjirokaster (noord van Sarandë).

De driehoek, die deze plaats met Vlorë en Sarandë maakt, is volledig in handen van de opstandelingen. Zij verklaren de wapens in te zullen leveren als Berisha aftreedt. Het ontbreekt de opstandelingen aan een leider die als gesprekspartner kan optreden. Het enige wat de menigte bindt is de wil Berisha ten val te brengen.

10 maart

Generaal b.d. Agim Gozhita is gekozen tot leider van de nieuwe bestuursraad van Gjirokaster. Niet alleen de kuststrook is in handen van de gewapende burgers van Gjirokaster, maar ook een flink gedeelte van het binnenland. Ondanks de overeenkomst breidt de rebellie zich uit. Ook in de steden Berat en Skrapari worden onlusten gemeld. Beide steden zijn door het leger omsingeld. In Gjirokaster worden twee generaals krijgsgevangenen gemaakt. Uit documenten die op hen zijn buitgemaakt blijkt dat het leger de opdracht had gekregen de steden Sarandë en Tepelenë aan te vallen. Vlorë wordt verdedigd door een stoottroep van een paar honderd man, die in stoffige Mercedessen, Ferrari's en Porches door de stad scheuren luid schreeuwend "Wij zijn de Mafia". Elke bende heeft een privé-wegversperring opgeworpen. Men controleert de papieren van automobilisten. De angst voor de ge-

heime dienst (de SiHK) is groot. De rebellie kruipt noordwaarts. Vijftig kilometer ten zuiden van Tirana richt het re-geringsleger een laatste verdedigingslinie in. T-72 tanks worden ingegraven. Door de Italianen wordt een derde evacuatievlucht uitgevoerd. Kucova (ongeveer 60 km zuid van Tirana) valt, daarmee is de grootste luchtmachtbasis van Albanië, met vijftig MIG-straalvliegtuigen, in handen van de opstandelingen is gekomen.

11 maart

Frankfurter Allgemeine Zeitung 5 maart 1997

Ondanks de concessies van Berisha breidt de rebellie zich in het zuiden uit. Berat (noordoost van Vlorë) komt zonder te vechten in handen van de rebellen. Het Albanese leger trekt zich in wanorde terug richting de hoofdstad Tirana. Intussen onderhandelt de oppositie met Berisha. Er zijn voldoende wapens in Albanië als gevolg van het oude stalinistische bewind van Enver Hoxha; voor elke Albanees is er een wapen. Italië werpt zich op als vrede-stichter in Albanië. Niet alleen rebellie, maar ook plunderingen en brandstichtingen zijn orde van de dag.

12 maart

Het gehele zuiden is nu in handen van de rebellen. Bashkim Fino, een 34-

jarige econoom en lid van de socialistische oppositiepartij, wordt na twee dagen van onderhandelen met Berisha, tot premier gekozen. Hij volgt de weggestuurde Aleksander Meksi op. De rebellen hebben nu de beschikking over een groot wapenarsenaal. Zij hebben niet alleen handvuurwapens ter beschikking maar ook groot materiaal zoals tanks, vliegtuigen, torpedoboten en artilleriegeschut. De totale oorlog dreigt. In het noorden beginnen regeringsgetrouwen zich te bewapenen. Er wordt strijd geleverd op en rond het vliegveld van

Tirana. Het luchtverkeer wijkt uit.

13 maart

Laat in de avond verschijnen voor het eerst tanks in Tirana om de regeringsgebouwen te beschermen. Sinds 24 uur heerst er in de hoofdstad totale chaos. Wapenopslagplaatsen in de stad worden, voor het eerst sinds het uitbreken van de opstand op 28 februari, geplunderd, ook die van de militaire academie. Overal wordt in het wilde weg geschoten. Albanië en Italië roepen de VN-Veiligheidsraad in een spoedzitting bijeen. De raad roept de bevolking op het geweld te staken. De Albanese koning in ballingschap is van plan naar zijn land terug te keren als de tijd rijp is. Koning Leka woont in Zuid-Afrika en

wil, na bijna 57 jaar, terugkomen als Berisha aftreedt en hij onder de nieuwe regering een bijdrage kan leveren aan de oplossing van de problemen. Bondskanselier Kohl en premier Kok beschouwen de crisis in Albanië als een binnenlandse aangelegenheid. Volgens Kohl is het onduidelijk wat een internationale troepenmacht daar te zoeken heeft. Ook de NAVO-raad voelt niets voor een interventie. Enkele uren nadat hij de ambtseed heeft afgelegd geeft de nieuwe minister van Justitie, Spartak Ngjela, opdracht alle 1200 gevangenen in Tirana, met uitzondering van hen die levenslang hebben, vrij te laten. Onder hen bevond zich Fatos Nano, de socialistische oppositieleider. Hij was in 1993 tot elf jaar cel veroordeeld wegens corruptie en zelfverrijking. Hij wordt door velen gezien als opvolger van de gehate Sali Berisha.

14 maart

De Nederlandse luchtmacht krijgt opdracht om drie transportvliegtuigen en een peloton militairen gereed te houden om de ca. 45 Nederlanders uit Albanië te evacueren. Het fregat Karel Doorman stoomt vanuit Triëst op naar het crisisgebied. Vijf familieleden van president Berisha, onder wie een dochter en een zoon, komen aan in de Italiaanse havenplaats Bari. Niet alleen buitenlanders verlaten het land, ook Albanezen ontvluchten Albanië massaal. In de Italiaanse stad Brindisi komen diverse schepen met Albanezen aan. Onder hen bevindt zich de vorige minister van Defensie en zijn familie.

Klein Joegoslavië brengt haar leger in de hoogste staat van paraatheid. Duitse helikopters, die Duitse burgers willen evacueren, worden beschoten. De beschermende troepenmacht schiet terug maar niemand raakt gewond. Het is de eerste keer, sinds de Tweede Wereldoorlog, dat de Duitsers op vreemde bodem betrokken raken in een vuurgevecht en schieten. De Deense minister van Buitenlandse Zaken, Petersen, de huidige voorzitter van de OVSE, acht een militaire interventie in Albanië, gelet

op de huidige situatie, aannemelijk. De OVSE-gezant voor Albanië, de Oostenrijkse oud kanselier Vranitzky, zei gisteren dat een coalitie van bereidwillige landen gevraagd zal worden te interveniëren. Vranitzky's oproep, expliciet niet gericht aan de NAVO of de WEU, heeft de steun van de interim-regering van Albanië. Premier Fino juicht de komst van een internationale politiemacht toe. Deze *task force* zou moeten toezien op de bewaking van alle belangrijke instellingen.

Het normale leven komt in de noordelijke havenplaats Durres tot stilstand. Duizenden inwoners van de stad zijn bezig de grootste haven leeg te roven. In steeds meer plaatsen worden Nationale Reddingscomités opgericht. Zij proberen de volksoproer steeds meer in banen te leiden. Deze comités worden geleid door militairen die zijn gedeserteerd, vooraanstaande burgers, maffiosi en politici die hun partij de rug hebben toegekeerd.

15 maart

De ministers van Buitenlandse Zaken van de Europese Unie komen vandaag bijeen in Apeldoorn. Uitkomst van dit overleg is dat de EU bereid is een kleine politiemacht naar Albanië te sturen, zodra de VN daar een mandaat voor geeft. De Italiaanse minister van Buitenlandse Zaken, Dini, verklaarde dat het hier niet om een interventiemacht gaat. De politiemacht moet een groep adviseurs beschermen die de politie en het leger gaan helpen bij het herstellen van de orde. Italië kondigt aan tijdelijk asiel te willen verlenen aan Albanezen die hun land zijn ontvlucht. Zodra de toestand in het land verbetert, zullen de vluchtelingen worden teruggestuurd. Berichten in Apeldoorn sijnpen binnen over een eventueel aftreden van Berisha. In Albanië worden deze berichten tegengesproken. De rebellen hebben meerdere malen laten weten de wapens in te zullen leveren als Berisha aftreedt. De EU is het er, in navolging van de Verenigde Staten, over eens dat Berisha het veld moet ruimen.

16 maart

In Apeldoorn wordt afgesproken, om op 17 maart een hoge politieke EU-delegatie naar Albanië te sturen om de crisis te bespreken. De missie moet onder het mandaat van de VN plaatsvinden. Twee Albanese schepen vol met vluchtelingen raken in problemen voor de Italiaanse kust. De Italiaanse marine verleent hulp. Sinds 13 maart zijn er 4000 Albanese vluchtelingen aangekomen in de Italiaanse havenstad Brindisi. De vrees bestaat dat er in Albanië jongeren gewapende bendes vormen. Plaatselijke comités roepen jongeren onder de achttien jaar op de wapens weer in te leveren, maar daar wordt geen gehoor aan gegeven. De positie van Berisha lijkt met het uur steeds onhoudbaar te worden. De Albanese premier Fino wil op korte termijn overleg voeren met de EU over de crisis. Het overleg zal volgens Van Mierlo in Brussel worden gehouden. Het besluit over het sturen van adviseurs naar Albanië stelt de Deense voorzitter van de OVSE teleur. Hij is voorstander van een internationale politiemacht. Nederlandse mariniers, opererend vanaf de Karel Doorman, helpen vanaf het strand van Durres 150 Turken het land te verlaten.

17 maart

Een delegatie van de Europese Unie reist af naar Tirana om te overleggen over het herstel van orde en gezag. De delegatie staat onder leiding van de Nederlandse diplomaat Jan Marchant. Hij bespreekt het plan van de EU om adviseurs te sturen. In tegenstelling tot de havenplaats Durres bleef het dit weekend rustig in Tirana. Premier Podri van Italië roept de bevolking van Albanië dringend op in hun land te blijven.

ALGEMEEN

REGIO

De onrusten zouden best wel eens de bekende druppel zijn die de emmer doet overlopen. In praktisch alle Albanese buurlanden bevinden zich grote groepen Albanezen. In Kosovo,

waar 90% van de bevolking Albanees is, heersen al sinds ver voor het uitbreken van de Joegoslavische oorlog grote spanningen, die met de regelmaat van de klok hoog oplopen. In het buurland Macedonië is 30% van de bevolking Albanees. Sinds kort heeft deze minderheid een mate van autonomie kunnen bewerkstelligen. Daarbij ging het om vrijheid van taal en educatie in het Albanees. De autochtone bevolking heeft daartegen fel geprotesteerd.

De 400.000 Albanese gastarbeiders die zich in Griekenland hebben gevestigd worden nu beticht van de onlusten in Albanië. Griekenland is dan ook bevreesd dat rekeningen onder de Albanese op haar grondgebied zullen worden vereffend. De onrusten zouden kunnen overslaan naar de buurlanden.

De Albanese bevolking valt bij de andere bevolkingsgroepen niet in de smaak. Het feit dat de grootste belediging aan het adres van Berisha dat hij een Serviër is, maakt de zaak alleen maar complexer. Maar een vergelijking met de oorlog in Joegoslavië gaat mank omdat het daar om tegenstellingen tussen bevolkingsgroepen ging. De lont in het Albanese kruitvat zou wel eens tot ontbranding kunnen komen. Alle Albanese, ook die buiten Albanees grondgebied leven en werken, zijn wel op de een of ander manier betrokken geraakt bij de piramidespelen. Op deze wijze zijn zij dus ook gedupeerd.

DE SLEUTELROL VAN ITALIË

Italië staat in de voorhoede van de Europese Unie, zo karakteriseerde de minister van Buitenlandse Zaken Dini een dezer dagen het Italiaans optreden. Deze leidende rol is ongebruikelijk voor een land dat zelf voornamelijk een navolgend buitenlands beleid voert. Maar historische banden, economische belangen, nabuurschap en angst voor een exodus maken van Italië een natuurlijk leider. Volgens Dini is Italië het land dat het meeste aan Albanië geeft. Rome wil wel voorop lopen om Albanië te helpen, maar ziet de ontwikkelingen als een Europees probleem. De Italiaanse

economische belangen in Albanië zijn traditioneel groot. Het Albanië van na de Eerste Wereldoorlog was economisch afhankelijk van Italië. Die afhankelijkheid groeide nog aanzienlijk in de jaren dertig. In 1939 werd het land, na een inval door de fascistische dictator Mussolini, bezet. De laatste jaren is de relatie weer nauw geworden, zowel op economisch als politiek gebied. Er zijn rond de vijfhonderd Italiaanse bedrijven in Albanië, voornamelijk in de schoenen- en textielsector en het toerisme. De extreem lage lonen in Albanië vormden voor die doorgaans kleine investeerders voldoende compensatie voor de gebrekkige infrastructuur, het lage opleidingsniveau en de politieke en economische onzekerheid.

INTERNET

Het Albanese persbureau ATA is op Internet vertegenwoordigd, maar heeft sinds 27 februari geen nieuws meer verspreid. In Servië is wel gebleken dat wie de media beheerst, een ontzettend machtig blok kan vormen. Toen, na een aantal betogingen, de Servische autoriteiten het populaire radiostation B-92 in Belgrado uit de lucht haalde, begon het station onmiddellijk een tweede leven op Internet. Via universitaire netwerken ontstond er in twee richtingen levendig berichtenverkeer. Dit was een goede aanvulling op de, overigens ononderbroken, nieuwsvoorziening van buitenlandse media. Op die manier hoefde het buitenland en de Servische demonstranten weinig nieuws te missen.

In Albanië is zo'n ontwikkeling niet waarschijnlijk. Als informatiebron speelde Internet, met zijn hooguit tientallen gebruikers, nooit een rol van betekenis. Omdat Albanië niet over decentrale netwerken beschikt moeten Internet-gebruikers hun informatie via het telefoonnet naar gastcomputers sturen en die kanalen kan de Albanese regering controleren. Een druk ondergronds berichtenverkeer zal er dus niet komen. De gemiddelde Albanese heeft niet eens telefoon, laat staan een computer met Internet-verbinding.

HOE KON HET ZOVER KOMEN

De Albanese economie stortte, na het verdwijnen van het communistisch bewind in 1991 volledig in. Toen pas bleek hoe zeer 's lands economie had geleden onder het veertig jarig extreme isolement van wijlen Enver Hoxha (overleden in 1985), die onder geen beding buitenlandse kredieten accepteerde. Hij hield het land voor dat alle ander landen buiten Albanië als vijand gezien moest worden. Op deze krampachtige wijze hield hij de familieclans in het noorden en zuiden rustig. Eeuwen lang hadden deze clans het voor het zeggen in Albanië.

Machtige complexen als het staalbedrijf van Elbasan en de chroom- en koperindustrie bleken nog slechts te bestaan uit oud roest en konden, tenzij er miljarden in zouden worden geïnvesteerd, direct worden gesloten. In de plotselinge euforie van de bevrijding van het communisme bij de verkiezingswinst van Berisha in 1992, verdeelden de boeren de grond van staats- en collectieve boerderijen onder elkaar en gingen, zonder machines of kunstmest aan het werk op miniperceeltjes, die nauwelijks meer opbrachten dan ze voor eigen gebruik nodig hadden. De situatie was zo dramatisch, dat Albanië jarenlang aangewezen was op massale hulp en enorme financiële injecties van de EU: het land moest economisch bij het nulpunt beginnen.

Nu zes jaar (vanaf 1991) na de val van het communisme gaat het beter, maar goed gaat het geenszins. De economische groei is niet meer dan acht procent. Aan buitenlandse investeringen komt niet meer dan 140 miljoen dollar per jaar binnen. Volgens de officiële statistieken is het gemiddelde maandinkomen pas vorig jaar boven de grens van het bestaansminimum gekomen maar leeft 55% nog steeds onder die grens.

Die cijfers zijn in zekere zin misleidend omdat ze maar de helft van het beeld weergeven. De andere helft van de werkelijkheid is dat er, alle cijfers

ten spijt, vrijwel niets is opgebouwd, dat er vrijwel niemand werkt en dat de meeste Albanezen wel degelijk boven de grens van het bestaansminimum uitkomen. Ze leven (en dat komt in de officiële cijfers niet naar voren) voornamelijk van het geld dat wordt opgestuurd door familieleden die als gastarbeider in Italië of Griekenland wonen. Alleen al uit Griekenland wordt jaarlijks 400 miljoen dollar naar huis gestuurd. Een soortgelijke situatie vindt ook plaats in Marokko waar één tiende van het nationaal inkomen van het land wordt bepaald door het opgestuurde geld van gastarbeiders, die elders in Europa werken. In Albanië wordt dat geld, samen met de opbrengsten van de smokkel van drugs, wapens en mensen naar Italië, in dubieuze investeringsfondsen gestoken, die enorme rentepercentages boden. Tot begin dit jaar leefden honderdduizenden Albanezen als renteniers.

De oorlog in Joegoslavië heeft de familieclans geen windeieren gelegd. In alle noodzakelijkheden om de oorlog te ondersteunen werd gesmokkeld. Aan de smokkel van olie, wapens maar ook drugs werden gigantische bedragen verdiend. Geld dat in Albanië weer moest worden witgewassen. Daarvoor werden de piramidefondsen opgericht. De piramidefondsen, officieel gesteund

door de regering, betaalden op hun beurt weer enorme bedragen aan rente uit. Met het einde van de oorlog in Bosnië kwam ook een einde aan de inkomsten van de clans en konden zij niet meer aan de voorwaarden van de fondsen voldoen. De ineerstorting van de piramidefondsen heeft de bevolking nu massaal verpauperd. Onbevestigde bronnen spreken over een verlies van 800 miljoen dollar door de bevolking van het armste land van Europa.

Het dramatische einde van de fondsen verklaart de heftige opstand tegen Berisha. Met name medio februari, toen hij de belofte deed het geld te zullen terug betalen, geschiedde dat alleen aan de *Malok* (zij zijn de als achterlijk beschouwde Albanezen uit de bergen in het noorden). Zij waren het immers die zijn verkiezingscampagne hadden gefinancierd. Toen het zuiden daar weet van kreeg was dat de aanleiding massaal tegen Berisha in opstand te komen. Het vechten biedt voor veel mannen afleiding. Zij hebben verder immers weinig om handen.

Maar niet alleen volwassenen werpen zich in de strijd. Ook jongeren en onder hen kinderen. De angst dat de jongeren hun slag gaan slaan is niet ongegrond. Albanië kent een rijke tra-

ditie om de ruwe kant in jongeren naar voren te halen. Bloedwraak (een leven voor een leven) werd vaak door tieners uitgevoerd als een soort ontgroeningsritueel. In veel delen van Albanië, maar met name in het noorden, wordt deze vorm van clan-rechtspraak nog steeds uitgeoefend. Sommige jongeren zien hun buitgemaakte wapen als een zeldzaam geschenk in een leven dat verder weinig te bieden heeft. Al zou 'een oproep tot het inleveren van de wapens voor 50% gehoor krijgen, dan nog blijft de onzekere factor wie wel en wie niet over een wapen beschikt een bedreiging van de eerste orde. De hoeveelheid wapens en het ongeorganiseerde gebruik daarvan heeft tot op heden voor veel slachtoffers onder de jongeren geleid. Macht en uitstraling zorgen ervoor dat jongeren (kinderen vanaf 9 jaar beschikken reeds over wapens) unaniem zullen kiezen voor het behoud van de wapens.

Het land wordt momenteel door niemand geregeerd. De oppositie heeft (en geeft) geen leiding. De maffia lijkt de dienst uit te maken en dat maakt het onderhandelen naar een betere toekomst moeilijk. Iedereen loopt met een wapen rond, het is een oorlog zonder leger en zonder frontlijn. Het is anarchie.

LUCHTDREIGING ? ? !!

Ze kunnen van alle kanten komen.....

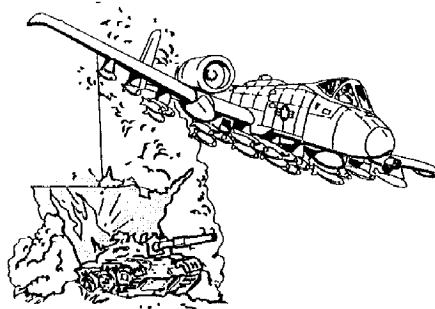
Onder deze kop willen wij, Kap van Elk en Aooi Breurkes, de lezers en Secties 2 op de hoogte stellen van het feit dat C-101 Militaire Inlichtingenpeloton bij de 3e MIgp personeelscapaciteit vrij heeft gemaakt om het, binnen de Landmacht in het vergeetboek geraakte, inlichtingenaspect "Luchtdreiging" weer van de grond te tillen. Tijdens de oefening "Agile Sword" hebben wij geconstateerd dat er bij de secties G2/S2 nauwelijks bekend is wat de impact is van het luchtwapen op het grondoptreden. Er is behoefte aan een analyse van de luchtdreiging en een opzet voor een bijvoegsel "luchtdreiging" bij de G2/S2, Beoordeling van de Toestand c.q. de Bijlage B (INLICHTINGEN) bij een Operatieplan.

Met een beetje goede wil zouden we ons de volgende situatie kunnen voorstellen :

In de commandopost van een commandant heerst een grote drukte. Er komt een tegenaanval van de vijand en het besluitvormingsproces is in volle gang.

De vijand heeft in de slagorde de beschikking over 50 sorties per dag van het vliegtuigtype Fitter, Fishbed en Flogger. Daarnaast hebben de vijandelijke grondstrijdkrachten ook de beschikking over een aantal Cobra's en Gazelles. Onze opdracht is het voeren van het vertragend gevecht tot de lijn 'SPARK' om vandaar uit het verdedigend gevecht te voeren. G2, S2, luchtverdediger, wat kunt u zeggen over de luchtdreiging en hoe kunnen we, met onder andere onze luchtverdediging hier tegen optreden?

.....We kunnen eigenlijk weinig zeggen, want ze kunnen van van alle kanten komen, onder alle weersomstandigheden, boven alle soorten terrein en met een veelzijdigheid aan bewapening.

of

.....Tijdens het vertragend gevecht zullen de Cobra's alleen in de voorste lijn worden ingezet. Om verder ingezet te worden, dient de vijand namelijk te beschikken over FARP's (Forward Air Refuelling Points) en daarvoor dient het terrein vrijgesteld te zijn van vijandelijk vuur en dient logistieke aanvoer mogelijk te zijn. De Fitters zullen geen nachtelijke aanvallen kunnen doen, daar deze niet over apparatuur beschikken om 's nachts te kunnen opereren.

De Floggers kunnen gedurende acht uur geen aanvallen uitvoeren, daar de runways (startbanen) van de vliegbasis, waar ze van op zouden stijgen, door onze luchtmacht zijn beschadigd. De herstelwerkzaamheden zullen ongeveer acht uur in beslag nemen.

De twee bruggen in de lijn 'SPARK' kunnen niet worden aangevallen door Fishbeds, daar de wapensystemen die nodig zijn om een betonnen brug, versterkt met staal en liggend achter een berg, niet door dit type vliegtuig meegenomen kunnen worden. Dit alles beschouwend zou de meest waarschijnlijke inzet van vijandelijke luchtstrijdkrachten in de volgende prioriteitsvolgorde kunnen worden gegeven

Hierboven staat uiteraard een eenvoudig gesimuleerd verhaal. Echter de strekking is, dat willen wij ons vak goed kunnen uitoefenen, wij behoefte hebben aan de juiste informatie (zelfs de actieradius van het vliegtuig of de

weersomstandigheden op een vliegbasis kunnen van belang zijn). Het verkrijgen van onder andere deze gegevens is cruciaal voor de juiste invulling van ons vakgebied.

Na een grondige analyse van het probleemgebied, kwam wij tot de volgende hoofdgroepen, waarin de benodigde info verdeeld kon worden :

1. VIJAND

Wat zijn de mogelijkheden en beperkingen van zijn eigen middelen en welke heeft hij ter beschikking (vliegtuigen/helikopters/UAV*); wat voor invloed hebben de weers- en terreinvloeden op zijn optreden; met welk soort conflict (grootschalig / crisisbeheersing) hebben we te maken.

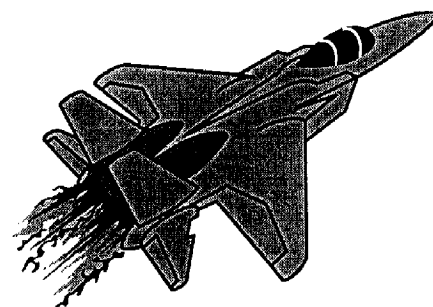
* UAV = Unmanned Aerial Vehicle

2. DOELEN

Welke specifieke doelen kunnen voor de vijand van belang zijn om deze uit te schakelen; met welke mogelijke bewapening zal dit kunnen worden uitgevoerd.

3. EIGEN MIDDELEN

Op welke wijze kunnen wij onze luchtverdedigingsmiddelen hierop afstemmen; wat voor invloed hebben de weers- en terreinvloeden op de inzet van deze middelen.

4. INFO

Welk niveau heeft welke gegevens nodig;

Om snel gegevens te kunnen verwerken en te verstrekken (wat vliegt door de lucht kan snel gaan) dient men te beschikken over een databank met hierin opgenomen onder andere: vliegtuigen, helikopters, UAV's, bewapeningssystemen met hun tech-

nische mogelijkheden.

5. DIVERSEN

Een belangrijk onderdeel in deze is, het bewustmakingsproces van de luchtdreiging op alle niveaus. Het personeel dat zich met dit vakgebied bezig gaat houden, dient zo opgeleid te worden, dat men dezelfde taal spreekt. Coördinatie met andere krijgsmachtdelen (Luchtmacht) is van groot belang.

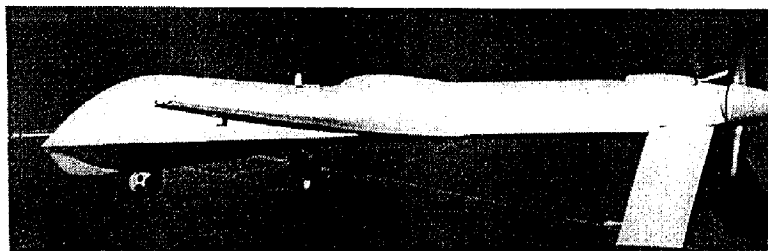
Natuurlijk is dit een breed scala van onderwerpen. De werkgroep is er van overtuigd, dat indien een G2/S2 en de luchtverdediger hun werk goed willen kunnen uitvoeren, wij elk genoemd onderwerp maximaal dienen uit te pluizen en te verwerken.

Om al deze hierboven genoemde punten te realiseren denken wij de volgende werkzaamheden te moeten uitvoeren :

- Contacten leggen met de luchtmacht;
- Inventarisatie maken en een data-bank aanleggen van gerubriceerde en ongerubriceerde informa-

tie ten behoeve van het vervaardigen van een bijvoegsel en/of bijlage B "luchtdreiging" hetgeen zal dienen als aanvulling op de G2/S2-BVT of als aanvulling van de bijlage B (inlichtingen) bij het operatieplan.

- Het verlenen van steun bij het opzetten van oefeningen waarin het aspect luchtdreiging is opgenomen.
- Het houden van lezingen over het luchtdreigingsaspect om het bewustmakingsproces te activeren;

- Ondersteunen van lessen bij de Instructiegroep Gevechtsinlichtingen van de SMID ten aanzien van de beoordeling van de luchtdreiging.

Er zijn echter op dit moment nog vele hindernissen te nemen. Veel informatie is beschikbaar, echter niet voor iedereen toegankelijk en in de juiste vorm aan te bieden c.q. te gebruiken. Om aan de vraag van de gebruiker te kunnen voldoen en een juiste invulling te geven aan dit aspect, dient men

(G2, S2 en luchtverdediger) zich met dit vakgebied professioneel bezig te houden.

Eén ding is zeker :

Om de commandant uit het voorbeeld van de juiste informatie te voorzien, dient men te beschikken over de gereedschappen om dit te kunnen realiseren. Hoe wij aan deze gereedschappen kunnen komen is inderdaad ons aller probleem... uitdaging.

In de komende afleveringen zullen wij een bijdrage leveren op het

gebied van luchtdreiging en de nieuwste ontwikkelingen van vliegtuigen en luchtstrijdkrachten.

Indien u vragen hebt over bovengenoemde onderwerpen, dan kunt u deze altijd stellen op telefoon nummer *06 - 678 - 3078 3 MIgp/101 MIpel. Wij zullen dan trachten uw vragen naar tevredenheid te beantwoorden. Ook staan wij open voor informatie en/of aanvullingen, waarvan u denkt dat deze voor ons van belang kunnen zijn.

EEN MIDDEN-OOSTEN SAMENVATTING

Elnt D.A. van Amerom

Deze Info-Scoop Special over de Israël-regio is, gezien de grote hoeveelheid tekst, een ingekorte samenvatting van de hoogtepunten met betrekking tot Israël en de landen van invloed daar omheen. Heeft u vragen over de inhoud en/of de opmaak, dan vindt u in de COLOFON (blad 2) adres en telefoonnummer.

ISRAEL SUMMARY

Nummer : 004 en 005-97
 Verslagperiode : 140900 B feb - 140900 B mrt 97
 Bronnen : Open, - nationaal en internationaal.

1. ALGEMEEN

(Regio Israël-Libanon)

a. Politiek

(1) Op 14 februari maakte een Israëlische defensie-woordvoerder bekend dat India een koopovereenkomst heeft getekend voor 12 UAV's (Unmanned Aerial Vehicles) type Searcher ter waarde van \$18 miljoen. In dezelfde week (9-14 februari) bezocht namelijk een Indische delegatie Israël, o.l.v. defensie-secretaris Taposh Banerji. Er werden serieuze besprekingen gevoerd over toekomstige wapenaankopen zoals o.a. UAV's, EOY-systemen, (onderzeeboot) raketten, upgradeprogramma's voor een onbekend aantal MIG's en enige honderden T-72 tanks e.d.

Volgens woordvoerders van beide landen is India bijzonder geïnteresseerd in het succesvolle ARROW-2 (anti-balistische raket-raket) systeem van de Israëli's. Omdat dit systeem een Amerikaans-Israëliësch project is, blijft de vraag of de VS in een mogelijke Indische aankoop zullen toestemmen.

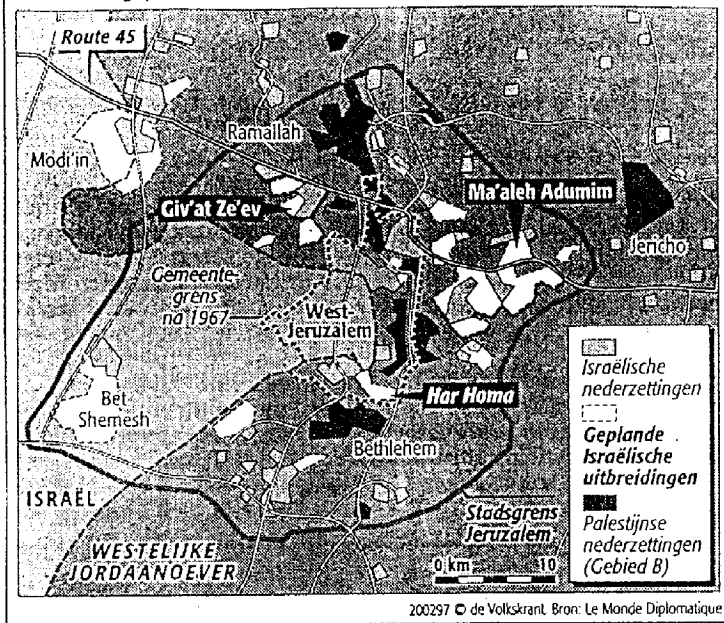
(2) Zoals beloofd zijn op 16 februari de Israëlisch-Palestijnse vredesbesprekingen voortgezet. De partijen besloten 9 commissies aan te stellen die zich buigen over diverse onderwerpen, zoals: havenaanleg van Gaza, opening van Gaza-Airport, vrije corridor Gaza-strook/Westelijke Jordanoever, grenscontrole, onderlinge contacten e.d.

(3) Naar aanleiding van de dood van de gevangene Palestijn Yousef al-Baba, heeft de Palestijnse politie het hoofd van de Palestijnse MID (kapitein Hani Ayad) en 2 ondervragers gearresteerd. Al-Baba zou in januari zijn opgepakt omdat hij had geweigerd grond te verkopen. Naast de drie militaire politiemensen zijn ook 2 verpleegsters i.v.m. de verdwijning van het medisch dossier aangehouden. Sinds 1994 zijn nu in totaal 11 Palestijnen in PA-gevangenschap omgekomen.

(4) Nu het probleem Hebron door het akkoord van 17 januari (tijdelijk?) opgelost is, begint de verwachte 'strijd' om Jeruzalem. Een oppositie van 17 parlementariërs uit Israëlische regeringspartijen (ook wel *Commando-17* genoemd) heeft bedreigd de regering ten val te brengen n.a.v. geruchten uit de VS. Premier Netanyahu zou aan president Clinton het uitstel hebben beloofd van de bouw van de joodse wijk Har Homa (*muur-berg*) van 6.500 woningen in Oost-Jeruzalem. Tijdens zijn terugreis weerlegde Netanyahu de beschuldiging door te verklaren dat hij over dat onderwerp niet in details met Clinton zou hebben gesproken. Maar een feit is dat hij onder zware druk staat om de uitbreidingsprojecten in het metropool Jeruzalem goed te keuren.

Op 18 februari werd de beslissing over de uitbreiding van Har Homa inderdaad uitgesteld, maar de regering verleende wel goedkeuring voor de aanleg van de noordelijke rondweg 45 die deels over Palestijns grondgebied is gepland. Maar op 26 februari besloot de regering toch tot de nieuwbouw. Als genoegdoening zal Israël tegelijkertijd 3.000 Palestijnse woningen in Oost-Jeruzalem bouwen. Als het Hooggerechtshof het regeringsbesluit goedkeurt zal over twee weken met de bouw worden begonnen.

Uitbreidingsprojecten in metropool Jeruzalem

(5) In de avond van 18 februari is premier Netanyahu door politiefunctionarissen onderzocht omtrent de mogelijke betrokkenheid bij een chantageschandaal binnen de Israëlische regering. Hij zou in januari vermoedelijk akkoord zijn gegaan met de benoeming van Bar-On als regeringsjurist, in ruil voor de steun van de rechtse Shas-partij m.b.t. het Hebron-akkoord. Israël speculeert over een mogelijke vervolging van de premier, als blijkt dat zijn betrokkenheid vast komt te staan. Op 23 februari werd bekend dat de befaamde strafpleiter Ya'acov Weinroth hem zal bijstaan. In theorie bestaat de kans dat bij een veroordeling, Netanyahu als premier moet aftreden. Binnen de Knesset moet daarvoor een meerderheid van 61 stemmen zijn. Indien een motie van wantrouwen met eenzelfde meerderheid wordt aangenomen, valt het hele kabinet en komen er nieuwe verkiezingen.

(6) Op 27 februari begonnen te Nablus een serie vergaderingen door vertegenwoordigers van acht Palestijnse groepen. Het hoofddoel was meer eenheid te krijgen. Op de eerste dag werd al besloten de Palestijnse Autoriteit (PA), oftewel Arafat, te steunen in de komende onderhandelingen met Israël. De belangrijkste vertegenwoordigende groepen waren PFLP (het Volksfront voor de Bevrijding van Palestina), DFLP (het Democratisch Front voor de Bevrijding van Palestina) en Hamas. Op zich was het al opzienbarend dat de rivaliserende partijen om dezelfde tafel zaten. Grote afwezigheid was de Palestijnse terroristische organisatie Islamitische Jihad.

(7) De Israëlische regeringssecretaris, Danny Naveh, maakte op zondag 2 maart bekend dat de eerste van de drie afgesproken troepenterugtrekkingen (gepland 7 maart) niet door zou gaan. Daarvoor zijn een aantal redenen: 1- De weerstand tegen het besluit tot de bouw van de joodse wijk Har Homa in Zuidoost-Jeruzalem, 2- De percentages terug te geven grondgebied van de West-Bank, die in de drie overdrachtsfasen moeten worden gerealiseerd. Deze percentages zijn nooit vastgelegd. 3- De druppel die de 'Israëlische emmer' deed overlopen: op 1 maart dreigde Arafat in Caïro (vergadering Arabische Liga) weer eens met een spoedige uitroeping van de Palestijnse staat.

(8) Op 6 maart werd bekend gemaakt dat de voorbereidingen van de bouw van Har Homa 'om technische redenen' zijn uitgesteld. Premier Netanyahu verklaarde echter dat van afstel geen sprake is en dat binnen 14 dagen de bulldozers hun werk zullen beginnen. Duizenden Palestijnen en leden van Israëlische vredesbewegingen demonstreerden op 7 maart bij Har Homa tegen de bouwplannen. Opvallend was het vreedzame verloop van de protesten. In diverse commentaren werd dan ook gesuggereerd dat de demonstraties in plaats van gericht tegen Israëls politiek, meer bedoeld waren om de wereldopinie te beïnvloeden. Immers, op dezelfde dag vergaderde de VN-veiligheidsraad. De door Engeland, Frankrijk, Portugal en Zweden ingediende VN-resolutie tegen de bouw van Har Homa en die door 14 landen werd gesteund, werd door het VS-Veto verworpen. De VS waren het eens met de inhoud, maar vonden het 'een ondermijning van het vertrouwen in het vredesproces'.

(9) In de nacht van 6 op 7 maart, na een heftig debat in de Knesset, onder druk van de VS en op advies van de Binnenlandse Veiligheidsdienst Shin Bet, werd met 11 tegen 7 stemmen besloten 9 procent bezet gebied van de Westelijke Jordaanoever terug te geven. Het omvat 2 procent van gebied C (volledig in Israëlische handen) en 7 procent gebied B (gezamenlijk beheer). Minister Sharon (Nationale Infrastructuur) leidde de tegenstanders. Volgens de Palestijnse onderhandelaar Erakat moet in de eerste fase ten minste 23 procent bezet gebied worden teruggegeven. Volgens de Palestijnen ontvangen ze in feite maar 2 procent, omdat ze 'de 7 procent' eigenlijk al in handen hadden. Arafat is hierdoor woedend geworden en bevroor alle contacten met Israël. Op 11 maart heeft hij daarnaast de in Israël gestationeerde diplomaten van de VS, Rusland, de EU, Noorwegen en Egypte uitgenodigd voor crisisoverleg in Gaza op zaterdag 15 maart jl. Deze landen hebben het Hebron-akkoord en het daaraan opgehangen akkoord over de gefaseerde militaire terugtrekking uit de bezette gebieden mede ondertekend. In zijn ogen zijn zij medeverantwoordelijk en zal hij trachten van hen meer druk op Israël te verkrijgen.

(10) Het verbroken contact tussen de PA en Israël werd op 13 maart vanwege een trieste gebeurtenis hersteld. Een

Jordaanse soldaat schoot in de Israëlische enclave 'Naharayim' van dichtbij op een groep van 80 joodse meisjes tijdens een schoolreisje. Hierdoor werden 7 meisjes gedood en raakten er zes gewond. Koning Hussein brak zijn vlucht naar de VS af en keerde terug naar Amman. Vanuit het vliegtuig belde hij premier Netanyahu en betuigde zijn medeleven. De moord bracht Netanyahu ook weer in contact met Yasser Arafat. Deze belde Netanyahu op en tijdens het condoleancegesprek zouden beiden een topontmoeting op korte termijn hebben afgesproken.

De journalist Meijers van het AD eindigde zijn artikel met de tekst: "...*Het doet bijna denken aan Griekse tragedies: als de oorlogsgoden zijn verzoend door kinderofficers, kunnen de volwassenen elkaar weer in de ogen kijken*"...

b. Militair

(1) De voornaamste Israëlische regeringsadviseur voor anti-terroristen- aangelegenheden, Meir Dagan, maakte op 14 februari in een interview met The Associated Press bekend dat Israël zich voorbereid op de mogelijkheid dat terroristen nucleaire of andere niet-conventionele wapens zullen gaan gebruiken. Naast hoofd-adviseur is Dagan reserve generaal-majoor en hoofd van de vernieuwde Israëlische anti-terreurtroepen. Wellicht in verband hiermee, punt (2).

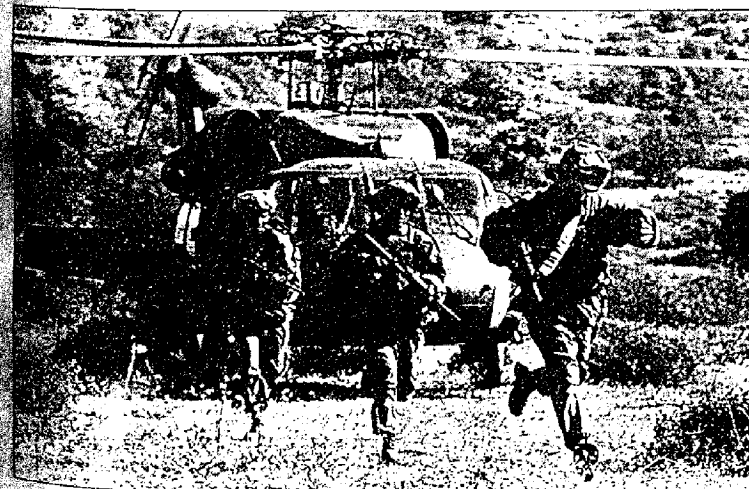
(2) Naar aanleiding van het incident in het Palestijnse dorp Hizme (omgeving Har Homa/Zuidoost-Jeruzalem) in de avond van 25 februari, werd bekend dat Israël over een speciale elite-eenheid beschikt met de codenaam Duvdevan (Kers). Mogelijk maakt de eenheid deel uit van de Israëlische veiligheidsdienst Shin Bet. De militaire groep zou voor geheime operaties worden gebruikt. De groep in burger geklede militairen spraken hebreuws en omdat de dorpsbewoners dachten met militante joodse kolonisten van doen te hebben, vielen ze hen aan. Er ontstond een vuurgevecht, waarbij 3 Palestijnen werden neergeschoten. Volgens de Israëlische pers namen de soldaten deel aan een oefening. Volgens militaire bronnen hadden de militairen de opdracht een Palestijn te arresteren. Tijdens deze actie schoten dorpsgenoten te hulp, waarna de militairen het vuur openden.

2. SITUATIE CONFLICT-GEBIED

a. Libanon-Zuid

(1) Hezbollah-aanslagen op Israëlische militairen in Zuid-Libanon worden nauwelijks meer door de internationale pers gemeld. Alleen in geval van bijzondere incidenten worden deze, aansluitend bij andere gebeurtenissen, ingekort 'meegenomen'. Zo ook het incident op 18 februari. IDF- en/of SLA-artillerie beschoten doelen bij drie dorpen (o.a. het oord Nabatiyeh) als vergelding voor (niet gemelde) aanvallen door Libanese (?) guerrillastrijders op posten langs de veiligheidszone. Door het artillerievuur werd een Libanese vrouw gedood en één gewond. Ongetwijfeld zal de Internationale bestandscommissie voor Zuid-Libanon met een onderzoek beginnen. (Voor geïnteresseerden die beschikken over een kaart 1:250.000: het oord wordt aangegeven als *An Nabatiyah at Tahta*, YB 3197).

Soldiers of the Israeli Egoz unit simulate a heliborne commando strike in December 1996. Over the previous 18 months, this unit had waged an anti-guerrilla offensive in Lebanon, killing 16 Hezbollah militants. (P A News)

(2) Libanese veiligheidsfunctionarissen hebben op 18 februari in de Beka'a-vallei 8 Japanners opgepakt op verdenking van lidmaatschap van de Japanse terreurorganisatie het 'Rode Leger'. Drie van de acht zouden aanhangers van de organisatie zijn, die sinds begin van de jaren zeventig in Libanon verblijven. Het Rode Leger heeft sympathie voor de Palestijnse zaak en is o.a. verantwoordelijk voor een aantal terreurdaden in het Midden-Oosten. Onder de gearresteerden bevindt zich Kozo Okamoto (49), die mede schuldig is aan het bloedbad op het vliegveld Lod bij Tel Aviv in mei 1972. Bij deze aanslag vielen toen 24 doden en ruim 100 gewonden. Okamoto kwam, door een ruiling in 1985, vrij uit Israëlische (levenslange)gevangenschap. Hij wordt nog steeds door Japan gezocht. Volgens de Japanse politie zou de organisatie uit niet meer dan 40 actieve leden bestaan. Zie ook punt 4.

JANE'S INTELLIGENCE REVIEW SPECIAL REPORT No 14

(3) Een UNIFIL-woordvoerder meldde aan een krant in Beiroet: Op 28 februari bestookten guerrilla's weer een Israëlische post in de veiligheidszone, waarbij één soldaat werd gedood en een ander gewond raakte. Vier Hezbollah-strijders kwamen bij tegenacties om. Twee dagen later vuurden IAF-vliegtuigen raketten af op de door Hezbollah gecontroleerde Iqlim al-Tuffah bergen. Dit gebied wordt vaak als uitgangsstelling gebruikt voor aanvallen op de noordgrens van de door Israël ingestelde veiligheidszone.

b. Israël-Noord: Geen bijzonderheden

c. Syrië-Zuidwest: Geen bijzonderheden

3. SITUATIE OVERIGE REGIO'S

Egypte:

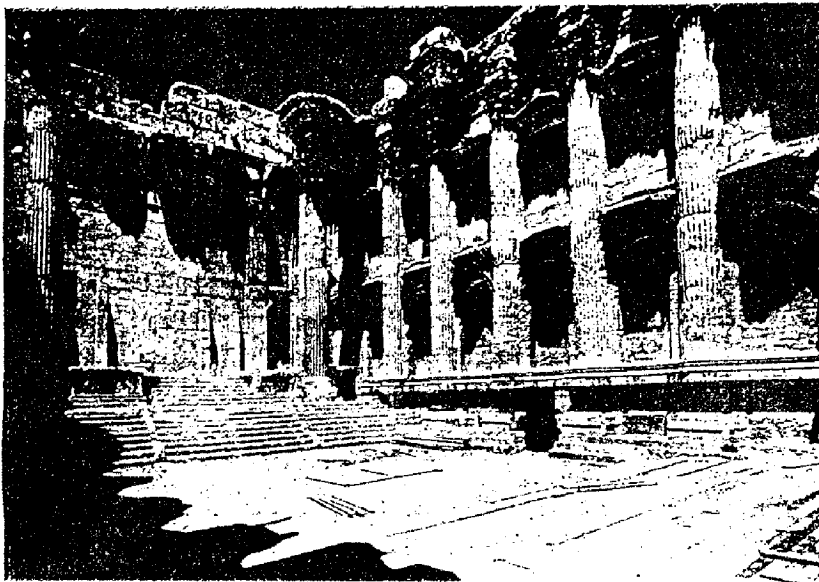
Frankrijk en ook Egypte schijnen betrokken te zijn bij een grootse wapensmokkel naar Zaïre, zo werd op 3 maart via de internationale pers bekendgemaakt. De republieken *Srpska* en Servië zijn de grootste leveranciers van huurlingen, wapens en munitie. Ondanks het wapembargo tegen Zaïre is de Franse ambassade in Belgrado volgens meerdere bronnen dé leverancier v.w.b. documenten, zoals visa voor de Servische huurlingen.

Voor het materieel wordt het vliegveld van de Zuid-Egyptische stad Luxor gebruikt. Enkele Servische generaals (zowel in als buiten actieve dienst) zouden de afgelopen maanden in Caïro onderhandelingen hebben gevoerd over de doorvoer van wapens naar Zaïre. Het zou speciaal om generaal Cekovic gaan, het voormalig hoofd van het FRY-directoraat voor In- en Verkoop van wapens. Officieel is vorig jaar met Egyptische partners een bedrijf opgericht voor toerisme, jagen en vissen. Maar het resultaat laat zich raden: recent zijn regelmatig 'verdachte' vliegtuigen met Joegoslavische kentekens gesignaleerd op Luxor-Airport.

4. AANDACHTSPUNTEN

a. Het Japanse Rode Leger (JRA)

(1) Correspondent John Lancaster ging in zijn achtergrondartikel (Washington Post), m.b.t. de 8 opgepakte Japanse terroristen, wat dieper op de oorzaken en de mogelijke gevolgen van de arrestatie in. Hij legde de nadruk op het feit dat Libanese veiligheidsagenten de actie in de door Syrië gecontroleerde Beka'a-vallei hebben uitgevoerd. Tot nu toe hadden de meeste diplomaten verklaard dat er niets in de vallei kon gebeuren zonder toestemming van Damascus. Het is al langer bekend dat de Beka'a-vallei, naast de trainingsregio van Hezbollah en diverse Palestijnse groeperingen, een thuishaven is voor extremisten uit: de Filippijnen, Afghanistan, Turkije, Bahrein, Saoedi-Arabië, Koeweit, Egypte, Soedan, Algerije, Bosnië, de Frans-Baskische regio en niet te vergeten Japan. De vallei beslaat een flink stuk van Oost-Libanon en de activiteiten die daar worden ontplooid, benadelen het investeringsklimaat. Daarnaast wil de regering het toerisme, dat sinds de burgeroorlog is geminimaliseerd, weer stimuleren. En dé toeristenattractie in de

Deze foto van de binnenkant van de grote tempel van Bacchus in Baalbek toont hoe goed dit oude gebouw bewaard gebleven is.

Beka'a-vallei zijn de ruïnes van Ba'albek, middenin het door Hezbollah gedomineerd gebied. De eerste aanwijzingen zijn er nu, dat de Libanese politiek in deze aan het wijzigen is.

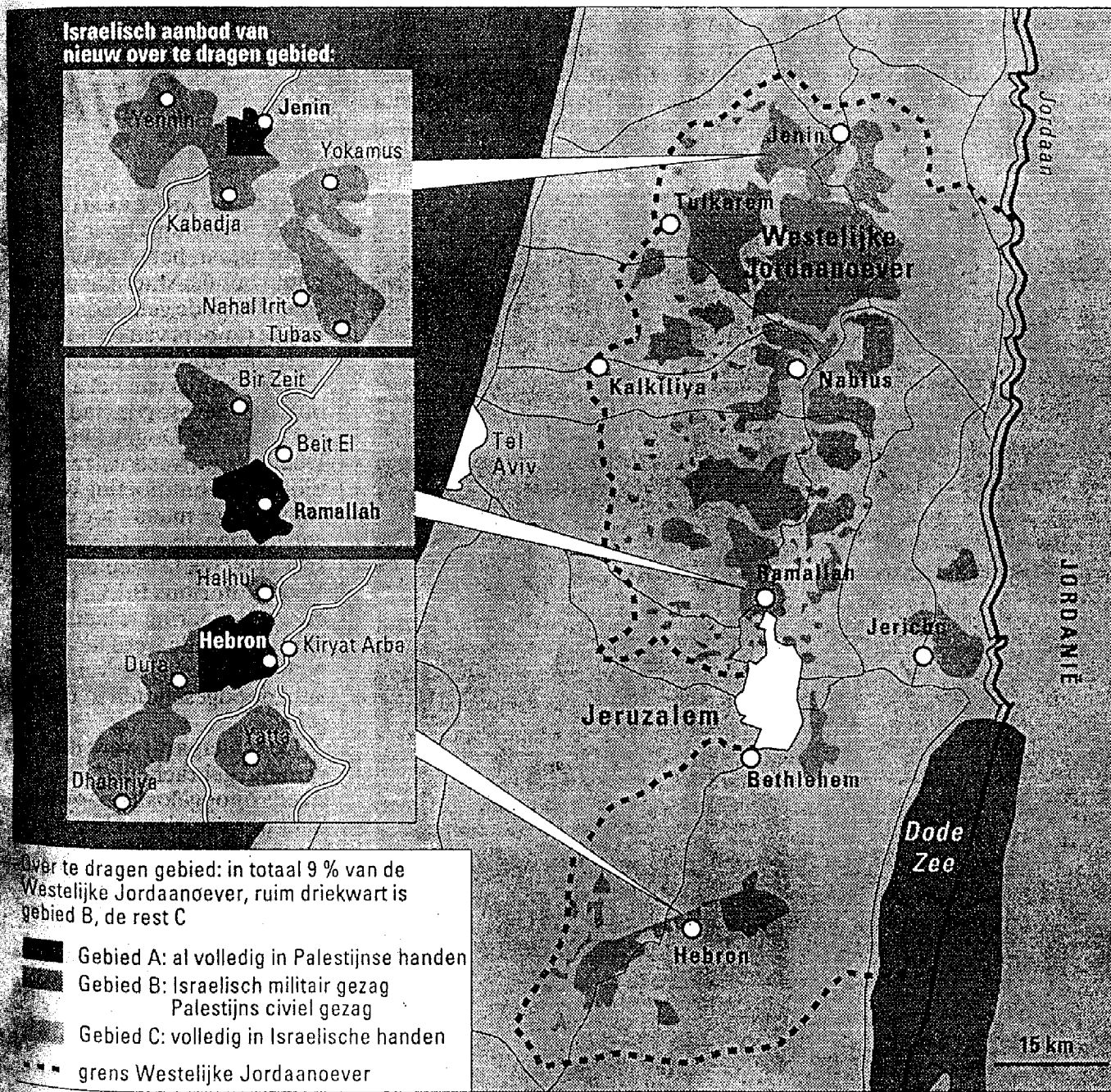
De reden waarom nu juist de Japanse terroristen (mogelijk) worden uitgeleverd, is wellicht de Japanse steun aan Libanon. Het is in de economische wereld bekend dat het financieel-economisch niet goed gaat met Libanon en de nieuwe Libanese regering doet er de laatste maanden alles aan om deze neergang ongedaan te maken. Eén van de Japanse voorwaarden om tot steunverlening over te gaan, zou de uitlevering van de Japanse terroristen kunnen zijn geweest. Op 4 maart werd verklaard dat de Japanse regering een speciale afgezant naar Libanon heeft gestuurd, om meer

duidelijkheid te krijgen over de al dan niet opgepakte leden van het JRA. Intussen hebben diverse Libanese functionarissen tegenstrijdige verklaringen afgelegd.

(2) Op 6 maart kwam hierover meer duidelijkheid. Een Libanese aanklager stelde vijf leden in staat van beschuldiging wegens het vervalsen van paspoorten en andere misdrijven. Volgens de Libanese pers zijn drie andere Japanse verdachten vrijgelaten, in ruil voor het intrekken van de Japanse eis tot uitlevering van de vijf. Een en ander heeft geleid tot kritiek op de regering en bezorgdheid over de banden met Japan op een moment waarop veel geld nodig is voor de wederopbouw na de Libanese burgeroorlog.

b. Regeringscrisis in Israël ?

Kost wat kost probeert de rechtse oppositie, samen met de regeringspartijen Tsomet en de NRP, de nieuwbouw van Har Homa (Zuidoost-Jeruzalem) voor elkaar te krijgen. Voor hen is deze nederzetting dé buffer ter voorkoming van het Palestijnse plan om Oost-Jeruzalem met Bethlehem te verbinden. Zij hebben daar zelfs een val van het kabinet voor over. Een delegatie van AWODA (Arbeiderspartij) o.l.v. Shimon Peres, is daarom op 19 februari voor overleg uitgenodigd. Premier Netanyahu, zo wordt in politieke kringen verondersteld, houdt dus rekening met een mogelijk kabinet van nationale eenheid.

SOEDAN, EEN WANKELEND ISLAMITISCH BOLWERK ? (DEEL 2)

Elnt D.A. van Amerom

In de vorige INFO-SCOOP (02/97) van februari j.l. bent u geïnformeerd over Soedan door middel van de onderwerpen - TERUGBLIK - POLITIEK - ISOLEMENT en ECONOMIE. Dit artikel is het vervolg en behandelt de volgende onderwerpen:

- RECENTE ONTWIKKELINGEN
- VERWACHTING.

Voor deze special is gebruik gemaakt van de volgende bronnen:

De Volkskrant, NRC Handelsblad, Frankfurter Allgemeine, Time (6-5-96), International Herald Tribune, Middle East International, MEED (17-1-97), Jane's Defence Weekly (9-5-92), Jane's Intelligence Digest (21-2-97), Economic Intelligence Review en Internet. Daarnaast onze videoband Soedan (o.a. Tijdsein, 2-Vandaag, Antenne).

Voor de geïnteresseerde lezer, die aan dit artikel begint en het eerste deel heeft gemist, worden de in deel 1 weergegeven verklaringen hierna herhaald. Tevens wordt geadviseerd de opnieuw toegevoegde uitklapkaart naast de tekst te hanteren.

NIF (National Islamic Front). Politiek leider: de soennitisch-fundamentalistische Hassan al-Turabi.

PDF (Popular Defence Forces). Paramilitaire organisatie van ca. één miljoen manschappen, die naast het reguliere Soedanese leger optreedt. De strijdmacht bestaat uit een mix van ideologische vrijwilligers en 'van de straat geplukte' mannen en jongens.

LRA (Lord's Resistance Army). Bizarre christelijke strijdgroep, geleid door de traditio-

nele tovenaars Joseph Kony. De guerrillagroep treedt zeer wreed op in Noord-Oeganda en bestaat uit ca. 1500 mannen en een paar vrouwen.

NDA (Nationale Democratische Alliantie). Overkoepelende organisatie van de uitgeweken Soedanese oppositie. Hoofdkwartier in de Eritrese hoofdstad Asmara.

SPLM (Sudan People's Liberation Movement). Naar Zuid-Soedan en Noord-Oeganda uitgeweken oppositie. Politiek en militair leider is kolonel John Garang.

SPLA (Sudan People's Liberation Army). De militaire tak van de PLM.

OAE (Organisatie van Afrikaanse Eenheid).

ICRC (International Committee Red Cross).

RECENTE ONTWIKKELINGEN

JANUARI (1996)

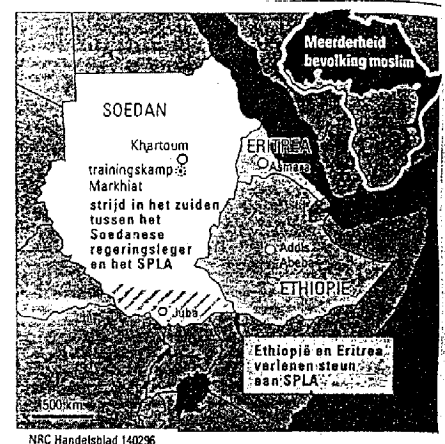
12-16: De oppositie heeft zich verenigd in de NDA en houdt in Asmara, de hoofdstad van Eritrea, een conferentie. In de slotverklaring wordt medegedeeld dat de NDA haar steun aan de SPLA zal intensiveren. SPLA-leider, kolonel John Garang, verklaarde spoedig een tweede front te zullen openen en bevestigde dat in november door het Soedanese leger chemische strijdmiddelen tegen het Nuba-volk zijn gebruikt.

17: Soedan heeft de Veiligheidsraad (VR) van de VN gevraagd een spoedzitting te beleggen voor beraad over 'de herhaalde Ethiopische aanvallen op Soedanees grondgebied'.

18: Het Ethiopische OLF (Oromo Liberation Front), dat door Soedan wordt gesteund, pleegt een bomaanslag op hotel Al-Jion in Addis Abeba. De Ethiopische minister van Defen-

sie Tamrat, kolonel Garang en zijn adviseur Mansur, -die daar vergaderden-, bleven ongedeerd.

31: De VR neemt een resolutie aan, waarin Soedan o.a. wordt opgeroepen de drie verdachten van de aanslag op de Egyptische president Mubarak (26-6-95) uit te leveren. Op dezelfde dag besloten de VS haar 25 diplomaten terug te halen en riep de ca. 2.100 Amerikanen in Soedan op, het land te verlaten.

FEBRUARI

7: Na Soedanese luchtaanvallen, breken bij Nimule hevige gevechten uit tussen het SPLA en het regeringsleger. Hierbij zou een jongere broer van president al-Bashir, genaamd Osman Ahmad, zijn omgekomen. Oegandese grenstroepen zouden in de hoogste staat van paraatheid zijn gebracht.

12: De verkiezingscommissie maakt een voorlopige lijst van Soedanese presidentskandidaten bekend. De al diverse malen uitgestelde verkiezingen, zouden nu medio maart worden gehouden. Naast een president worden 275 parlementsleden en 125 leden voor het Nationaal Congres gekozen. Nadat de (verboden) oppositie was uitgenodigd aan de verkiezingen deel te nemen, kondigde de NDA aan de verkiezingen te zullen boycotten.

14: LRA viel met ca. 400 man een Oegandese handelspost aan. Het UPDF (Uganda People's Defence Forces) was echter in staat de strijdgroep te omsingelen en beweerde dat de LRA inmiddels beschikt over door Soedan geleverde luchtdoelkanonnen, mijnen en munitie.

15: NDA-milities veroveren enkele Soedanese steunpunten nabij Kurmuk, in het grensgebied Soedan-Ethiopië. Als wraak bombarderen Soedanese vliegtuigen enkele Ethiopische grensdorpen.

17: VN-medewerkers (Operation Lifeline Sudan) melden dat Soedan de landingsbanen naast de Rode Kruispost bij Paluer en Akuer hebben gebombardeerd. De banen zijn essentieel voor de humanitaire VN-hulpverleningen.

26: De Soedanese minister van Buitenlandse Zaken, Ali Osman Taha, heeft toegegeven dat een week eerder een militaire coup is verijdeld. Hierbij kwam de coupleider om het leven en werden 17 officieren gearresteerd.

27: Veertig kilometer zuid van Khartoum is een Soedanees militair vliegtuig (Hercules C-130) neergesloopt, waarbij 91 inzittenden omkwamen.

MAART

Egypte is door Soedan beschuldigd van het bombarderen van Soedanese troepen in de z.g. Halaib-driehoek. Egypte heeft de berichten ontkend. Het conflictgebied, in het uiterste noordoosten van Soedan bij de Egyptische grens, is potentieel rijk aan olie. Sinds de jaren vijftig valt dit gebied officieel onder Soedanees bestuur, maar president Mubarak trok zich daar steeds minder van aan en versterkte er de laatste vier jaar de aanwezige Egyptische troepen.

11: De VN hebben de Soedanese regering beschuldigd van zware overtredingen van de mensenrechten. Het leger, de para-militairen en moslim-milities moorden, folteren en verkrachten de religieuze en etnische minderheden in Soedan, aldus VN-woordvoerder Gaspar Biro. Slachtoffers zijn vooral vrouwen en kinderen en de Nuba-bevolking.

23: De zittende president van Soedan, Omar Hassan al-Bashir, heeft eerder deze maand met 75,5 procent van de stemmen de presidentsverkiezingen gewonnen. Bij de verkiezing voor een nieuw parlement, die tegelijkertijd werd gehouden, gingen

(op één na) alle zetels naar moslim-fundamentalistische kandidaten.

24: Het SPLA heeft in het week-end de Soedanese garnizoenssteden Pachalla en Yabus ingenomen, waarbij 1500 regeringssoldaten zouden zijn uitgeschakeld. Khartoum beschuldigde Ethiopië van steunverlening aan de rebellen. Het SPLA beheerst nu de grensstrook met Ethiopië over een lengte van ruim 1300 km.

Nuba-leden van het Zuidsudanese bevrijdingsfront SPLA.

de Volkskrant 9 augustus 1995

APRIL

2: Nadat geestelijk leider Hassan al-Turabi medio maart een parlementszetel had verworven, is hij op 1 april unaniem tot parlementsvoorzitter gekozen. Daarna werd de militaire leider, generaal Omar al-Bashir, als president van Soedan geïnstalleerd.

3: De Amerikaanse VN-ambassadrice Albright deelde op een persconferentie mee dat zij de andere landen van de VR 'harde bewijzen' had overhandigd van de betrokkenheid van Soedan bij terroristische activiteiten

om andere landen te destabiliseren. Zij verklaarde verder dat de VS samen met Egypte en Ethiopië werken aan een 'zo hard mogelijk' sanctievoorstel.

11: De VS hebben de tweede secretaris bij de Soedanese VN-missie, Ahmed Yousif Mohamed, uitgewezen. Hij zou betrokken zijn bij het plan om het hoofdkwartier van de VN op te blazen. De plannen omvatten tevens het opblazen van bruggen en tunnels in New York.

27: Met twee stemonthoudingen (Rusland en China) heeft de VR resolutie 1054 tegen Soedan aangenomen, die op 10 mei ingaat. De harde eisen van Ethiopië waren door Egypte fors afgezwakt, omdat dat land vreesde dat Soedan als wraak o.a. de Nijl zou gaan afdammen. De aangesloten landen beperkten zich tot reis-sancties voor leden van het Soedan-regime en de vermindering van Soedans diplomatieke vertegenwoordigingen. De VS en Ethiopië hebben de sancties als ontoereikend betiteld.

MEI

10: Omdat Soedan niet tijdig voldeed aan de voorwaarden van de VR (uitlevering drie verdachten van de aanslag

op president Mubarak) is de VN-sanctie ingegaan. Over twee maanden zal de VR de zaak opnieuw beoordelen en Khartoum eventueel de duim-schroeven verder aandraaien.

JUNI

7: Soedan heeft de VR een brief overhandigd, waaruit zou moeten blijken dat de Soedanese regering de Saoedische meervoudig-miljonair Osama Bin Laden heeft verzocht het land te verlaten. Bin Laden staat bekend als financierder van het islamitisch terrorisme en wordt door de VS

ook verdacht financieel verantwoordelijk te zijn m.b.t. de aanslag op het Amerikaanse kamp in Riyadh, waarbij 19 militairen omkwamen. Volgens de 'Arabische pers' zou de man Soedan inderdaad hebben verlaten, maar er werd niet vermeld waar hij zich nu ophoudt.

JULI

-ICRC: Het ICRC-Orthopedisch Centrum te Lokichokio (Oeganda), dat oorlogsgewonden uit Zuid-Soedan opvangt, meldt dat zij in de periode januari-juli 1996, 186 slachtoffers van mijnincidenten heeft behandeld; 32 van hen waren tussen de 20 en 29 jaar oud.

AUGUSTUS

14: Het Egyptisch persbureau MENA meldde dat de Soedanese veiligheidsdienst de afgelopen dagen (weer) een coup poging heeft verijdeld. Zes generaals-majoor (b.d.) en vier majoors zouden zijn aangehouden.

29: Een woordvoerder van de SPLA bood in Nairobi (Kenia), namens de rebellen, excuses aan voor het vasthouden van zes missionarissen te Mapourdit in Zuid-Soedan. De plaatselijke SPLA-commandant had de missionarissen bijna twee weken gevangen gehouden en de missiepost geplunderd, onder beschuldiging van o.a. 'het hinderen van de rekrutering voor het SPLA'. De post biedt plaats aan 1500 missie-leerlingen.

SEPTEMBER

1: Boven Zuid-Soedan worden tonnen voedsel gedropt. Een door de burgeroorlog veroorzaakte hongersnood bedreigt 700.000 mensen in het zuiden. Maar tegelijkertijd zijn er ook voedselproblemen in de hoofdstad Khartoum, zij het van een andere orde. Omdat de regering de daling van de broodprijs met 10 procent had bevolen, gingen de bakkers in staking en braken er rellen uit. De politie opende het vuur op betogers, waardoor er twee doden en zeven gewonden vielen.

23: De Oegandese minister van Defensie, Mbabazi, beschuldigt Soe-

dan van luchtaanvallen op doelen in Noord-Oeganda. De aanvallen beëindigden een overeenkomst tussen beide landen die onder bemiddeling van de Iraanse president Rafsanjani tot stand was gekomen. Beide landen hadden beloofd hun steun aan de strijdgroepen SPLA en LRA in te trekken.

OKTOBER

22: Interview bisschop Paride Taban (Torit, South Sudan):

1- UNHCR heeft zich twee weken geleden teruggetrokken uit het vluchtelingenkamp Koboko in Noord-Oeganda vanwege de wekelijkse aanvallen van Soedanese terroristen (LRA). Hier leven 50.000 mensen. Zo'n 25.000 militairen van het Oegandese UPDF zijn naar het noorden gestuurd.

2- De meeste steden in het zuiden, m.u.v. het platteland, zijn weer in handen van Soedan. In het door een afvallige SPLA-factie 'gezuiverde' Nuba-berggebied zijn Iraanse olie-experts druk in de weer. Evenzo geldt dit voor het olie-rijke gebied Bahr el-Gazal. Een derde, kolonel Garang getrouwe SPLA-groepering, beheerst nog wel het grensgebied met Ethiopië.

3- In Soedan gaat de islamisering onverminderd voort. Het wapen hierbij is 'hulp'. Voedsel, onderwijs en gezondheidszorg is alleen te krijgen in ruil voor bekering tot de islam.

4- In de woestijn, 40 kilometer buiten Khartoum, is omstreeks december 1995 een nieuw vluchtelingen-kamp ontstaan. De naam is Ras Le Seithan (Hoofd van de Duivel). Hier 'wonen' zo'n 50.000 mensen zonder water en tenten. Voor hulporganisaties is dit verboden gebied.

23: Door hevige regen en overstromingen van de Nijl zijn in het zuiden van Soedan ruim 100 mensen verdronken en duizenden dakloos geworden.

25: De NDA, -inmiddels bestaand uit het SPLA, de SAF (Sudan Alliance Forces) en het Beja-Congress-, heeft een aantal belangrijke besluiten genomen. Zo werd o.a. besloten tot de oprichting van een Verenigd Militair Commando voor het oostelijk front (bij Eritrea). Daarnaast werd een uit vier personen bestaand Hogere Coördinatie en Toezicht Comité gevormd, om de activiteiten van alle NDA-facties en de diverse operaties (front oost, zuid en Nuba) beter op elkaar af te stemmen.

29: Het ICRC slaat alarm over de hongersnood in het noorden van Soe-

Een soldaat van de Sudanese Volksbevrijdingsleger (SPLA) patrouilleert in de buurt van Yabus. Zijn kleding is een bijeenraapsel van kledingstukken van gesneuvelde regeringssoldaten. Zo is de helm van een tankcommandant geweest.

AD 23 januari 1997

dan, die 160.000 mensen in het heuvelgebied langs de Rode Zee bedreigt. Ruim drie maal zoveel men-

sen in dit gebied zouden aan ondervoeding lijden.

NOVEMBER

12: De Amerikaanse regering staat op het punt om Ethiopië, Eritrea en Oeganda voor 20 miljoen dollar militaire uniformen, verbindingssapparatuur en tenten te verstrekken. Volgens bronnen van het Amerikaanse ministerie van Buitenlandse Zaken kan de steun met geweren en andere wapens worden uitgebreid, maar zij ontkennen dat het materieel specifiek voor het Soedanese verzet is bestemd.

DECEMBER

5: In het NDA-hoofdkwartier vergadert voor het eerst het Militaire Coördinatie en Toezicht Comité.

6: Eind november is door de VR (achter gesloten deuren) getracht de sancties voor Soedan verder aan te scherpen. Op de agenda zou de tenuitvoerlegging van het vliegverbod en naar Soedan hebben gestaan. Onwettige dreiging die uitgaat van de eigen islamitische groeperingen zou Egypte zich van stemming hebben onthouden. Ook van de permanente leden zoals Rusland, China en de VS, gezien de toename van de Soedanese terroristen-dreiging, niet bereid zijn met de huidige milde sancties.

De ex-president van Soedan, -adeq al-Mahdi, die in 1989 door het huidige regime ten val werd gebracht, is begin december uit Soedan te vlucht. Na een conferentie met de NDA-top in Asmara, geeft hij een persconferentie. De leider van de verboden Umma-partij bleef in Khartoum, na zijn vrijlating (huisarrest), een goede positie te hebben gehad vanwege o.a. zijn familiebanden met Hassan Turabi (zwager). Hij vertelde dat er de laatste twee jaar zeker zes groepingen in Khartoum zijn geweest en twee volksopstanden (september 1995 en 1996). Het is onwaarschijnlijk dat hij militair zal dienen onder SPLA-leider John Garang, maar vermoed wordt dat hij middels een reisbezoek aan diverse grote ste-

den in de regio-landen zijn geslonken imago zal proberen op te poetsen.

29: In het weekend is een Soedanese legerhelikopter neergeschoten bij de grens met Eritrea. Drie inzittenden kwamen om het leven. Verder werd door Khartoum gemeld dat rebellen, tijdens een aanvalsactie vanuit Eritrea, 50 Soedanese militairen hebben gedood. Eritrea meldde echter het aantal van 400, veel buitgemaakt Soedanees materieel, en dat de aanvallen uitsluitend op grondgebied van Soedan hadden plaatsgevonden.

JANUARI (1997)

10: Guerrilla's van het LRA hebben op vijf opvolgende dagen in het district Kitgum (Noord-Oeganda) 300 mensen afgeslacht. Volgens 'The Monitor' waren de rebellen op 5 januari vanuit Soedan in het district geïnfiltreerd.

15: De afgelopen dagen hebben NDA-strijders, in een gecombineerde serie aanvallen, succes geboekt. Het gaat om het 'Blauwe Nijl-gebied (oostelijk front). Zondag 12 januari startte het offensief met de verovering van de garnizoensplaatsen Kurmuk en Qeissan. Nu schijnen de oorden Al-Kali, Daimonsour en Shali al-Fii te zijn ingenomen. Intussen vervolgen de SPLA-strijders hun opmars naar Damazin (80 km), waar Soedans grootste (water-)krachtcentrale staat. Een NDA-woordvoer-

gen, als zou Ethiopië met artillerie vanaf eigen grondgebied de aanvallen hebben gesteund. 'De gevechten vinden plaats in Soedan, diep in Soedan', zei hij. Verder beweerde hij dat niet Khartoum het hoofddoel is, maar dat zij met de aanvallen een volksopstand trachten te bewerkstelligen. Via de radio heeft president al-Bashir inmiddels de algemene mobilisatie afgekondigd.

16: De toetreding van het SPLA binnen de NDA schijnt vruchten af te werpen. SPLA-commandant dr. John Garang, die in december voorzitter werd van het gezamenlijke militaire commando, kreeg het voor elkaar om bij Kassala een derde front te openen. Op 15 januari werden daar diverse grensgarnizoenen aangevallen. Volgens een SPLA-woordvoerder hebben zich 980 Soedanese manschappen van de volksmilitie (PDF) overgegeven of zijn overgelopen. Het oord Gadamyeeb zou al gevallen zijn. Maar de regering van Soedan slaagde er al in om de eerste versterkingen vanuit Khartoum aan te voeren. Op dezelfde dag reden de eerste colonnes mujahedins ('heilige strijders') de stad Kassala binnen.

17: Parlementsvoorzitter en politiek leider Hassan al-Turabi heeft het Soedanese volk gewaarschuwd voor een totale oorlog met Eritrea. Naast dat land werden Ethiopië, Oeganda en Egypte beschuldigd van steun aan de

Thousands of Sudanese Popular Defence Force troops attend a rally in Khartoum yesterday

The Times 4 juli 1995

der weerlegde diverse beschuldigingen. Alle betrokken landen heb-

ben echter ontkend met troepen binnen Soedan deel te nemen aan de gevechten.

18: De Hongaarse VN-rapporteur Gaspar Biri is Soedan uitgewezen omdat 'de regering niet voor zijn veiligheid kon instaan'. Zowel Biri als de Zwitserse hulporganisatie CSI beschuldigden het regiem al maanden van de tactiek van de 'verschroeide aarde'. CSI drong o.a. in een open brief bij de VN aan op onmiddellijke noodhulp aan de vluchtelingen in Zuid-Soedan. Intussen blijft de NDA succes melden. De oostelijke stad Maban in de Blauwe Nijlprovincie werd veroverd.

19: Op een officieel verzoek om steun door Khartoum aan Egypte, reageerde president Mubarak afwijzend. 'Hoe kan ik de regering ondersteunen, wanneer die met de Soedanese bevolking in onenigheid leeft?', zei hij. Verder bestreed hij dat buitenlandse troepen bij de strubbelingen in Soedan hadden ingegrepen.

22: SPLA-leider kolonel Garang gebruikte dinsdag een satelliet-telefoon om de laatste berichten over de strijd aan Caïro mee te delen. Vanuit een lokatie in de omgeving van Kurmuk (bij de Ethiopische grens), vertelde hij dat zondag (19 januari) 300 regeringssoldaten waren gedood. Verder zei hij dat de strijd nu gaat om het oord Abu Shanena, 60 km van de stad Damazin. Hij waarschuwde dat deze aanval niet moet worden verward met een andere aanvalsactie, die om de zuidelijker gelegen plaats Keili gaat. Hij besloot met de mededeling dat het uiteindelijke doel van de operaties in Oost-Soedan is, de verbindingsroutes Khartoum-Port Sudan af te snijden.

De vice-president van Soedan, Zubair Mohammed, reist intussen voor hulp in de Arabische wereld rond. voor zover bekend hebben alleen Irak, Syrië en Jordanië positief

gereageerd. In reactie op de toezeggingen gaf de Egyptische minister van Buitenlandse Zaken, Amr Moussa, tijdens zijn bezoek aan de Saoedische koning Fahd een verklaring uit. Hij zei dat Egypte zich niet afzijdig zal houden als buitenlandse mogendheden zich in de Soedanese burgeroorlog mengen.

27: De Soedanese regering claimde een succesvolle tegenaanval die op zondag plaats vond. In een gevecht bij Lokia (omgeving Torit, 75 km van de Oegandese grens) zouden de SPLA-strijders zijn teruggedreven, waarbij meerdere rebellen gedood werden.

31: Volgens Intelligengence Digest (31-1-97) ziet het er voor de toekomst niet best uit voor de NDA. Het blad komt met gegevens over omvangrijke steun aan Khartoum. Iran heeft, naast Irak en Qatar, \$200 miljoen aan Soedan gezonden. Met de helft van dat bedrag is generaal-majoor Badr Eddin Abdel Wahab op 25 januari naar China vertrokken om wapenaankopen te doen. Verder zou Iraanse hulp naar Soedan onderweg zijn, bestaande uit: 60 tanks, 6 vliegtuigen, wapenexperts en piloten. Tot slot kwam de melding dat Osama Bin Laden weer in Khartoum is gesignaleerd. De Saoedische zakenman, meervoudig miljonair en daarnaast Afghaan-veteraan zou persoonlijk belast zijn met de uitbreiding en training van de Soedanese revolutionaire islamitische strijdkrachten. Overigens moet gezegd dat het merendeel van bovenstaande komt uit de koker van het NDA zelf en mogelijk propaganda is om meer westerse steun te krijgen. Een woordvoerder van het SPLA verklaarde vanuit Asmara dat het Volksbevrijdingsleger intussen ongeveer 20 mijl (35 km) van de Roseiresdam bij Damazin was verwijderd. Deze mededeling kon echter nog niet worden bevestigd.

VERWACHTING

Het verbond in de NDA tussen het (voornamelijk zwarte-) SPLA en de noordelijke (voornamelijk Arabische) oppositiepartijen kwam uit opportunistische overwegingen tot stand. Fundamentele geschilpunten over een toekomstige machtsverdeling gingen tijdelijk van tafel. Maar het SPLA vertrouwt de noordelijke coalitiepartners niet, dezelfde partijen waartegen zij in het verleden vochten toen zij nog deel uitmaakten van de regering. Daarnaast bestaat de SPLA zelf ook uit een (tijdelijk) verbond tussen diverse splinterpartijen. Zolang het gecoördineerd militair optreden van het NDA succesvol blijft, is het aannemelijk dat het verbond in stand blijft. Getuige de matige respons op Al-Bashirs oproep tot mobilisatie, dringt onder de Soedanese moslims het besef door dat de revolutie niet heeft gebracht wat het beloofde. Soedan is geen Iran geworden. De rebellen zien de interne verdeeldheid onder de islamitische bevolking en, omdat ze beseffen dat er geen militaire oplossing bestaat, roepen ze het leger en het volk op om in opstand te komen.

Als het NDA het regime inderdaad ten val brengt, zullen ook zij weer worden geconfronteerd met Soedans eeuwige probleem: ... namelijk, een voor alle partijen acceptabel politiek systeem dat een kans van slagen heeft, om dit grote verdeelde land stabiliteit te geven.

En, zoals ons bekend is, is een land pas stabiel als de economische situatie (vooral voor de bevolking) acceptabel is. Dat betekend dus buitenlandse steun en, gezien de huidige VN-bemoeienissen met Soedan, zal dat ongetwijfeld allereerst een enorme noodhulp moeten zijn. Met als gevolg... wellicht weer een nieuw VN-uitzendgebied.